

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat

Előterjesztés

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testületének

2025. március 27-i rendes ülésére

**Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat gazdasági programjának és fejlesztési tervének
elfogadásáról**

A képviselő-testületi ülés formája:	nyilvános ülésen tárgyalandó
Elfogadásához szükséges többség:	egyszerű többség
Az előterjesztést előzetesen tárgyalja:	Gazdasági és Jogi Bizottság

1. ELŐTERJESZTÉS

Tisztelt Képviselő-testület!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 116. §-a alapján a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A gazdasági program, fejlesztési terv – a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket. A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Az Mötv. 116. §-ának megfelelően elkészült Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat 2024-2029-es időszakra szóló Gazdasági Programja és Fejlesztési Terve (a továbbiakban: Gazdasági Program). A 2024-2029-es időszakra szóló Gazdasági Program bemutatja az önkormányzat stratégiai céljait, figyelembe véve a helyi gazdasági és társadalmi adottságokat, valamint Budapest és az EU fejlesztési irányelveit.

A Gazdasági Program célja, hogy átfogó helyzetképet nyújtson a kerület kötelező és önként vállalt feladatairól, fejlesztési és beruházási terveiről. Emellett összehangolja a helyi adottságokat az önkormányzat költségvetési lehetőségeivel és a fővárosi elképzelésekkel. A dokumentum hangsúlyozza a lakossággal való párbeszéd fontosságát, fórumok és online kommunikáció révén.

Tekintettel arra, hogy az I. kerület egyedülálló kulturális és történelmi örökséggel rendelkezik, ezért a fejlesztések célja a múlt értékeinek megőrzése és a modernizáció harmonikus megvalósítása. Kiemelt figyelmet kap a műemlékek védelme, a közlekedési infrastruktúra fejlesztése és a zöldterületek bővítése, hogy a kerület élhető és vonzó maradjon a lakók és látogatók számára.

A Gazdasági Program célja Budavár fejlesztési koncepcióinak és stratégiai célkitűzéseinek átfogó és megalapozott összegzése. A döntéstámogatás hatékonyságának növelése érdekében a Gazdasági Program kidolgozása két fő irányból került megközelítésre. Elsőként a kerület közelmúltbeli és jelenlegi demográfiai, szociális és gazdasági helyzetének részletes elemzésére került sor, amely átfogó képet nyújt Budavár adottságairól, lehetőségeiről és kihívásairól. Az egyes tényezők teljes körű SWOT-analízis keretében kerültek összesítésre, továbbá a különböző perspektívák és szakmai szempontok megfelelő érvényesülése érdekében, számos adat- és információforrás lett felhasználva, biztosítva ezzel a program megalapozottságát és hitelességét.

A Gazdasági Program második pillére a stratégiai célok és fejlesztési irányok részletes kidolgozása, amelyek meghatározásakor kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy azok összhangban legyenek az Európai Unió és Budapest Főváros főbb stratégiai irányvonalával.

A stratégiai célok szorosan kapcsolódnak a gazdasági és társadalmi helyzethez, meghatározva a kiemelt beavatkozási területeket és fejlesztési forrásokat. A tervezés során fontos szerepet kaptak a mélyinterjúk, valamint a nyilvánosan elérhető adatok és sajtómegjelenések. A Gazdasági Program célja, hogy Budavár élhetőbb, fenntarthatóbb, és folyamatosan fejlődő kerületté váljon. Olyan környezetet kívánunk teremteni, amely méltó a városrész adottságaihoz, magas színvonalú program- és élménykínálatával vonzó a látogatók számára, miközben kiemelt figyelmet fordít az itt élők igényeire.

A jelen előterjesztés a határozati javaslat nem jár költségvetési kihatással.

Az Mötv. 46. § (1) bekezdése alapján az ülés nyilvános, és az Mötv. 50. §-ából levezethető főszabály alapján a képviselő-testület egyszerű többséggel szavaz.

Kérem a tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására.

2. DÖNTÉSI JAVASLAT

Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete

.../2025. (... ..) önkormányzati határozata

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat gazdasági programjának és fejlesztési tervének elfogadásáról

Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-ára tekintettel jelen határozat melléklete szerinti tartalommal – határidőben - elfogadja Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat 2024-2029 időszakra szóló gazdasági programját és fejlesztési tervét.

Határidő: 2025. március 27.

Felelős: polgármester

3. AZ ELŐTERJESZTÉS MELLÉKLETE

Melléklet: Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat - Gazdasági Program és Fejlesztési Terv

4. AZ ELŐTERJESZTÉS MEGFELELŐSÉGÉRE VONATKOZÓ ALÍRÁSOK

Az előterjesztés
és a döntés költségvetési hatásainak
vizsgálata és megjelenítése megtörtént:

Kis Tímea
gazdasági irodavezető

Budapest, 2025. március „ 19 ”

Az előterjesztés
szakmailag megalapozott,
törvényességi vizsgálata
megtörtént és tárgyalásra
alkalmas:

dr. Sölch Gellért
jegyző

Az előterjesztést a Képviselő-
testület ülésére benyújtom:

Böröcz László
polgármester

Budapest, 2025. március „ 19 ”

BUDAVÁRI
ÖNKORMÁNYZAT

GAZDASÁGI PROGRAM és FEJLESZTÉSI TERV

2024-2029

Bevezetés	1
1.1 Jogsabályi háttér	2
1.1.1 A gazdasági program és fejlesztési terv elkészítésének célja, feladata és jogsabályi háttere	3
1.1.2 Önkormányzati feladatvállalás	3
1.2 A program megvalósításának külső feltételrendszere és környezete	6
1.3 Módszertan	9
1.4 A kerület rövid bemutatása	11
2 A kerület társadalmi-, gazdasági-, infrastrukturális helyzetének elemzése	13
2.1 Demográfiai helyzet	13
2.1.1 Lakónépesség alakulása és korstruktúra	13
2.1.2 A lakónépesség alakulásának fő elemei	17
2.1.3 Foglalkoztatási helyzet	20
2.2 Ellátás, nevelés és oktatás	21
2.2.1 Bölcsődék	21
2.2.2 Óvodák	21
2.2.3 Általános iskolák	22
2.2.4 Középfokú oktatás	23
2.3 Egészségügyi ellátás	25
2.4 Szociális ellátórendszer	26
2.5 Gazdasági helyzet	28
2.6 Infrastrukturális helyzet	31
2.6.1 Ingatlan- és lakáshelyzet	31
2.6.2 Zöldfelületek	36
2.6.3 Közlekedés	37
2.6.4 Közművek és energia	39
2.7 SWOT analízis	44
2.7.1 Környezet	44
2.7.2 Gazdaság	46
2.7.3 Társadalom	46
3 Gazdasági program	48
3.1 A kerület jövőképe	48
3.2 A program célrendszere	49
3.3 A program célrendszerének részletes bemutatása	51
3.3.1 Rendezett, biztonságos és tiszta környezet kialakítása	51

3.3.2	Gazdaságfejlesztés	60
3.3.3	Hatékony, digitális, szolgáltató szemléletű önkormányzat létrehozása	68
3.3.4	Társadalmi megújulás	74
3.4	A program projektjei, fejlesztési programok, beavatkozások.....	79

Bevezetés

A „Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény” 116. §-a értelmében a helyi Önkormányzatok feladatai közé került besorolásra, hogy a helyi Képviselő Testület hosszú-távú fejlesztési elképzeléseinek strukturált bemutatása egy „Gazdasági program és fejlesztési terv” nevű dokumentumban kerüljön rögzítésre és elfogadásra a képviselő testület alakuló ülését követő hat hónapon belül.

Jelen dokumentumban a 2024-2029 közt és annál is hosszabb távon megvalósítani kívánt intézkedések, valamint az azokhoz rendelt alapvető célok, részcélok, stratégiai célok kerülnek bemutatásra, melyek megvalósításáért fog dolgozni a jelenlegi városvezetés.

A dokumentumban bemutatott célkitűzéseinek megállapítása során tekintettel voltunk a lokális társadalmi, gazdálkodási és költségvetési adottságokra, valamint Budapest Főváros Önkormányzata és az Európai Unió által meghatározott átfogó fejlesztési irányvonalakhoz, elképzelésekhez való illeszkedésre is.

A gazdasági program célja, hogy átfogó helyzetképet mutasson a kerületről, az Önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatairól, valamint megfogalmazza az egyes önkormányzati fejlesztési és beruházási célokat. A program továbbá a helyi közigazgatás által nyújtott szolgáltatások minőségének folyamatos növelése érdekében összehangolja a kerület társadalmi, gazdasági és környezeti adottságait az Önkormányzat költségvetési lehetőségeivel, és a Fővárosi Önkormányzat elképzeléseivel. Mindemellett keretet ad a jelen helyzet átfogó értékelésének, valamint egy olyan szolgáltató-szemléletű önkormányzati működés kialakításának, amely elsősorban a helyi lakosok érdekeit szolgálja és célja az idelátogatók számára vonzó, minőségi program- és élménykínálat kialakítása.

Fontosnak tartjuk, hogy az egyes érintettekkel párbeszédet folytassunk az igényeikről, felmerülő problémáikról és azokra a lehetőségekhez mért legmegfelelőbb megoldási alternatívákat tudjuk megvalósítani. A lakosokkal való élő kapcsolat folyamatos fenntartása érdekében az Önkormányzat rendszeresen rendez lakossági fórumokat, a helyi lapban, valamint online felületeken szólítja meg az itt élőket. A szolgáltatói

szempontú megközelítés és az Önkormányzat által önként vállalt és kötelezően ellátott feladatainak javítása érdekében folyamatosan együtt dolgozunk az Önkormányzat tulajdonában álló intézményekkel és gazdasági társaságokkal.

Az I. kerület budapesti viszonylatban különleges, egyedülálló kulturális és történelmi örökséggel rendelkezik. Kiemelt célunk, hogy a főváros ékszerdobozát olyan módon őrizzük meg és fejlesszük, amely méltó a kerület múltjához, ugyanakkor megfelel a jelen és a jövő által támasztott elvárásoknak. A megőrzés az épített környezet karbantartásán és a kerületben található számos műemlék védelmén túl egy élhető, színvonalas kulturális élet kialakítását, fenntartását jelenti. A fejlesztések során kiemelten fontos, hogy az örökségünk megőrzése és az innovációegymással harmóniában valósuljon meg, úgy a zöldterületek bővítése, mint a közlekedési infrastruktúra fejlesztése vagy a kulturális élménykínálat színesítése során.

1.1 Jogszabályi háttér

1.1.1 A gazdasági program és fejlesztési terv elkészítésének célja, feladata és jogszabályi háttere

A „**Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény**” 116. §-a értelmében a helyi Önkormányzatok feladatai közé került besorolásra, hogy a helyi Képviselő Testület hosszú-távú fejlesztési elképzeléseinek strukturált bemutatása egy „**Gazdasági program és fejlesztési terv**” nevű dokumentumban kerüljön rögzítésre és elfogadásra a képviselő testület alakuló ülését követő hat hónapon belül. Erre való tekintettel a 2024-2029 közötti ciklussal kapcsolatban kívánjuk bemutatni azon célokat, melyek elérése érdekében a jelenlegi városvezetés elköteleződött.

1.1.2 Önkormányzati feladatvállalás

A helyi választópolgárok önkormányzásához való jogának elismeréseképpen a lokális szintű önkormányzatok feladat- és hatásköreiről szóló legalapvetőbb szabályozó „*a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény*”. Jelen fejezetben a teljesség igénye nélkül a törvényi kötelezettségek alapján be kívánjuk mutatni a helyi önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatait, melyet a polgármester vezetésével a képviselő testület gyakorol, az állami szervek és az önkormányzatok együttműködési kötelezettsége mellett.

Az említett törvény 13. §-a szerint az önkormányzatok által különösen ellátandó feladatok:

- településfejlesztés, településrendezés;
- településüzemeltetés *(köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);*

- a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
- törvényben meghatározott kivételekkel az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
- környezet-egészségügy (*köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóbirtás*);
- óvodai ellátás;
- kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
- gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
- lakás- és helyiséggazdálkodás;
- a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
- helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
- honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
- helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
- a kistermelők, őstermelők számára – *jogszabályban meghatározott termékeik* – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
- sport, ifjúsági ügyek;
- nemzetiségi ügyek;
- közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
- helyi közösségi közlekedés biztosítása;
- távhőszolgáltatás;
- víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

Fenti felsorolást kiegészítendően „a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény” 94. § (3) a) szerint a tízezer főnél több lakossal rendelkező kerületi önkormányzat bölcsődei szolgáltatás nyújtásáról köteles gondoskodni, mely a kerületünkben évtizedek óta biztosított.

Magyarország 2011-ben hozott Alaptörvényének 32. cikk (2) bekezdése szerint, azon feladatok estében, melyek „a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben” nem kerültek szabályozásra, s a helyi társadalmi viszonyok rendezését szolgálják, a helyi önkormányzat törvényi felhatalmazása alapján, helyi rendeletet alkothat, de a meghozott rendelet nem lehet ellentétes más hatályos jogszabállyal.

A fenti felsoroláson kívül eső feladatellátások, minden esetben az Önkormányzat önként vállalt feladatainak tekinthetők, melyek az alábbiak:

- születési támogatás,
- mosható nadrágpelena támogatás,
- oltási támogatás,
- iskolakezdési támogatás,
- jó tanulók szociális támogatása,
- ünnepi támogatás,
- akadálymentesítési támogatás,
- lakáshelyreállítási támogatás,
- szociális kölcsön,
- fűtési idényben igényelhető támogatás
- Szt. Lukács Gyógyfürdő és Uszoda kedvezményes igénybevételének biztosítása
- Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj
- Zamárdi üdülőben nyaraló rászoruló turnusok támogatása
- az I. kerületben élő családok, rászoruló és idősek részére történő pályázati kiírás alapján történő támogatás nyújtása.

1.2 A program megvalósításának külső feltételrendszere és környezete

A 2024 és 2029 közötti önkormányzati ciklus jelentős részben egybeesik az Európai Unió 2021–2027-es költségvetési időszakával és kohéziós politikájával. Az önkormányzatok fejlesztési terveinek és gazdasági programjainak kialakítása során figyelembe kell venni azokat a pénzügyi és szabályozási kereteket, amelyeket az uniós finanszírozási mechanizmusok és stratégiai prioritások meghatároznak.

Az Európai Bizottság által kijelölt 2021–2027-es időszakra vonatkozó fő célkitűzések olyan stratégiai irányvonalak mentén kerültek meghatározásra, amelyek elősegítik a demokratikusabb működést és a társadalmi kohézió növelését, a gazdasági fejlődést, valamint a környezeti fenntarthatóságot. Az EU stratégiai pillérjei támpontokat nyújtanak az egyes tagállamok és ezáltal az önkormányzatok részére annak érdekében, hogy milyen szakterületeken és milyen elvek mentén szükséges lépéseket tenni a társadalom egészének fejlődéséért.

Szabad és demokratikus Európa

A jogállamiság előmozdítása és a demokratikus alapok megteremtése kiemelt kérdéskört alkot a jelenlegi ciklus során. Szabad és demokratikus Európa nem valósulhat meg a helyi lakosság lényeges döntésekből való kizárásával, ezért a célkitűzés támogatása és előmozdítása érdekében országos, valamint önkormányzati szinten egyaránt szükség van a helyi lakosok inkluzív szerepére a döntéshozatalban. Az I. kerületi lakosság aktív követője az Önkormányzat munkájának, igényeik felmérése elsősorban lakossági fórumokon, valamint folyamatos és transzparens párbeszédeken keresztül valósul meg.

A társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése és a helyi közösségek kohéziója az EU tevékenységének és költségvetésének jelentős komponense, mely az adott stratégiai pillérben meghatározó szerepet ölt. Kiemelt fontosságú az önkormányzati döntéshozatalban minden olyan kezdeményezés, indítvány és program, amely előmozdítja a helyi közösségek fejlődését, a jövedelmi, valamint a kulturális egyenlőtlenségek mérséklését.

Az EU jogállamisági elvei jelentős kihatással vannak az Önkormányzatok életére. A

közpénzek kezelésének és a közbeszerzések átláthatóságának biztosítása növeli az állampolgárok bizalmát, a korábbi években felmerült korrupciós gyanúkból eredő elszámoltathatóság pedig az igazságszolgáltatás javát szolgálja.

Erős és biztonságos Európa

Közös érdekünk egy olyan társadalmi környezet kialakítása, amelyben a közbiztonság nem kiváltság, hanem alapvető, mindenkit megillető emberi jog. A bűnözés és az erőszakos szélsőségek elleni küzdelem a helyi közösségek biztonságérzetét javítja és a jólét gyarapodását szolgálja. A közbiztonság megerősítésének finanszírozására növekvő igény mutatkozik mind a lakosság, mind a döntéshozók részéről. Az Önkormányzat elkötelezett annak érdekében, hogy a bűncselekmények, valamint a verbális és fizikai atrocitások száma az elmúlt évekhez viszonyítva folyamatosan csökkenő tendenciát mutasson.

A felkészültség és a válsághelyzetekre való reagálási képesség életet menthet, ennek következtében regionális és helyi szinten egyaránt szükség van olyan megelőző lépéseket tenni, amelyek a helyi lakosok és az idelátogatók érdekeit szolgálják. Jelenleg kidolgozás alatt áll egy olyan átfogó, egész kerületre kiterjedő közbiztonsági és közterületi stratégia, amely összhangban áll az EU e területen meghatározott célkitűzésével.

Virágzó és versenyképes Európa

A kerületben számos magas színvonalú oktatási intézmény működik, amelyek a kisgyermek neveléstől kezdődően egészen a középiskola befejezéséig széleskörű lehetőséget biztosítanak a fejlődésre. Emellett az Önkormányzat különféle programokat finanszíroz a kerület fiataljai számára a bennük rejlő talentumok megfelelő kiaknázása érdekében.

A fenntarthatóság, a környezetvédelem és a hulladékkezelés alapvető szerepet töltenek be az EU célkitűzéseiben és szabályozási folyamataiban. Ezen célok hatékony megvalósítása érdekében a megfelelő országos és regionális szintű intézkedések mellett helyi szintű aktív szerepvállalásra egyaránt szükség van. Az önkormányzatoknak kiemelt felelőssége olyan megoldások, kezdeményezések és programok támogatása, amelyek mérsékelik a környezeti terhelést, elősegítik a

fenntarthatóbb környezet kialakítását, valamint hozzájárulnak egy élhetőbb, hulladékmentes közeg létrehozatalához. Az Önkormányzatunk elkötelezett annak érdekében, hogy intézkedéseink a kerületet élhetőbbé, fenntarthatóbbá tegyék.

EU-s és hazai költségvetési keretek

A jelenlegi önkormányzati ciklust lefedő 2021-2027-ig terjedő Európai Unió költségvetésben a korábbi várakozásokkal ellentétben jelentősen kevesebb forrás érkezik hazánkba, amelynek alapját elsődlegesen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) nyújtáná. Az EU az RRF által a következő főbb irányvonalak mentén támogatja az egyes tagállamokat:

1. Zöld átállás és fenntarthatóság
2. Digitális átállás
3. Gazdasági növekedés és munkahelyteremtés
4. Szociális védelmi és oktatási intézkedések
5. Egészségügyi rendszerek megerősítése
6. Képzés és készségfejlesztés

A hazai gazdasági környezet tekintetében az elkövetkezendő évekre a kormányzat gazdasági stabilitás megőrzését és fenntartható növekedést prognosztizál a költségvetési hiány (**2025: -3,7%; 2026: -2,9%; 2027: -2,4%**) és az államadósság fokozott csökkentése (**2025: 72,1%; 2026: 68,8%; 2027: 66%**) mellett. A kormányzati hatékonyság növelésére és takarékosagra helyezett hangsúly mellett kiemelt figyelmet kap a munkabérek vásárlóértékének növelése, a szociális és családtámogatási rendszerek fejlesztése, valamint a gazdaság élénkítése.

A 2021-2027 közötti programozási ciklus „Széchenyi Terv Plusz” néven került meghirdetésre, melyből bizonyos operatív programok támogatási rendszerei átfedésben lehetnek fejlesztési céljainkkal, erre való tekintettel figyelemmel kívánjuk kísérni a *Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz)* és a zöldstratégia, valamint városrehabilitációs célok elérése érdekében a *Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz)* pályázati kiírásait, valamint más pályázati lehetőségeket is.

Fővárosi célkitűzések

Budapest Főváros átfogó célja a budapestiek életminőségének javítása, mely a következő három fő stratégiai koncepció mentén valósul meg:

Nyitott Budapest:

A Nyitott Budapest célja egy innovatív, jól szervezett és szolgáltató város kialakítása, ahol kiemelt szerepet kap az együttműködés, a digitalizáció, a gazdaságélénkítés és a humán erőforrás-fejlesztés. Budapest, mint Magyarország gazdasági növekedésének motorja, a versenyképesség növelése érdekében fejleszti közszolgáltatásait, támogatja a kutatás-fejlesztést, valamint elősegíti a digitális átállást és az üzleti környezet modernizálását.

Zöld Budapest:

Célja egy élhető, egészséges és fenntartható város kialakítása, amely magában foglalja a hatékony erőforrás-gazdálkodást, a környezeti károk csökkentését és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást. Ennek érdekében kiemelt szerepet kap a zöldfelületek fejlesztése, az erdőgazdálkodás rekreációs és védelmi funkciói, valamint a digitális technológiák alkalmazása az erőforrások tudatos és fenntartható felhasználásában.

Esélyteremtő Budapest:

Célja egy méltányos és szolidáris város kialakítása, amely biztosítja a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségét, javítja a lakhatási körülményeket, kezeli az idősellátás növekvő igényeit, valamint támogatja az egészségmegőrzést és a társadalmi befogadást. A program szorosan kapcsolódik az Európai Unió „Szociálisabb Európa” pilléréhez, amely kiemelten kezeli az esélyegyenlőséget, a foglalkoztatást, a méltányos munkafeltételeket és a szociális védelem erősítését.

1.3 Módszertan

- A gazdasági program összeállítása során kiemelt figyelmet fordítottunk arra,

hogy az elkövetkező évek fejlesztési koncepcióit és stratégiai célkitűzéseit átfogó és megalapozott módon foglaljuk össze. A döntéstámogatás hatékonyságának érdekében a program kidolgozását két fő irányból közelítettük meg. Elsősorban a kerület közelmúltbeli és jelenlegi demográfiai, szociális és gazdasági helyzetének részletes elemzését végeztük el, amely átfogó képet nyújt Budavár adottságairól, lehetőségeiről és kihívásairól. Az egyes tényezők összesítve, teljes körű SWOT analízis keretén belül bemutatásra kerülnek. A különböző perspektívák és szakmai szempontok beépítése érdekében ennek elvégzéséhez számos adat- és információforrást vettünk figyelembe.

- A helyzetértékelés összefoglalásakor jelentősen támaszkodtunk az érintettek (*itt dolgozó kollégák, szakemberek*) bevonásával készülő mélyinterjú sorozatra, melynek célja a kerület gazdasági, társadalmi, és infrastrukturális szempontú igényeinek, kihívásainak, valamint fejlesztendő területeinek felmérése volt. A jelenlegi (*AS-IS*) állapot felmérése segít meghatározni a főbb stratégiai irányvonalakat (*TO-BE*) és az igény szerinti intézkedéseket. Mindemellett részletes vizsgálat alá vetettük Budavár statisztikai mutatóit annak érdekében, hogy mélyebb megértésünk legyen az egyes társadalmi-gazdasági folyamatok várható alakulásáról.
- A gazdasági program második pillére a stratégiai célok és fejlesztési irányok részletes kidolgozása. Az egyes célkitűzések meghatározása során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy azok összhangban legyenek az Európai Unió és Budapest Főváros által megfogalmazott főbb stratégiai irányvonalakkal.
- A stratégiai célok szoros összefüggést mutatnak a feltárt gazdasági és társadalmi helyzettel, mivel ezek határozzák meg, hogy mely területek igényelnek kiemelt beavatkozásokat és fejlesztési forrásokat. A stratégiai tervezés során szintén fontos szerepet kaptak a mélyinterjúk, valamint a nyilvánosan elérhető adatok és sajtómegjelenések. Mindezek alapján a kialakított gazdasági program támogatja azt az alapvető célt, miszerint Budavár egy élhetőbb, fenntarthatóbb, kiemelkedően látogatott, frekventált, fejlődésében kiemelkedő kerület legyen.

1.4 A kerület rövid bemutatása

- A jelentős kulturális és történelmi hagyatékkal rendelkező Budavár nemzetünk egyik legjelentősebb városrésze. A kerület 3,41 km²-es területe magába foglalja a budai Várnegyed, Vizivárost, Krisztinavárost, valamint a Tabán és a Gellérthegy egyes részeit.
- A kerületben található többek között a Budai Várnegyed, a Budavári Palota, a Halászbástya, a Mátyás templom, valamint számos történelmi épület és műemlék, amelyek a Világörökség részét képezik.
- Szerte a világ minden pontjáról évente több millióan látogatnak el a kerületbe, hogy a nevezetességeket élőben is megcsodálhassák. Budavár szerepe éppen ezért túlmutat a saját határain, hiszen az idelátogatók nemcsak a kerületünket, hanem országunkat azonosítják az itt megszerzett tapasztalatokkal, élményekkel. A Budavári Önkormányzat egyik fő küldetése és kihívása, hogy olyan harmóniát teremtsen a kerületi lakosság, valamint az idelátogatók között, amely nemzetközi szinten mintaértékű lehet és méltó Magyarországhoz. A virágzó turizmus számos szálláshely-szolgáltatót vonz a kerületbe, amelyek jelentős mértékben hozzájárulnak a helyi adóbevétel növekedéséhez, az éttermek és kávézók pedig kiszolgálják a helyi lakosok, valamint az idelátogatók gasztronómiai igényeit.

- Az önként vállalt, valamint a közfeladatok zavartalan ellátása érdekében az Önkormányzat több intézmény és gazdasági társaság fenntartásáról gondoskodik. Ezek a szervezetek főként közterületi, kulturális, oktatási és szociális feladatok ellátásában vesznek részt.

1. ábra: Az I. kerület városrészei

- Az I. kerület kiemelkedő színvonalú állami, egyházi és magánintézményekkel rendelkezik a bölcsődéktől a középiskolákig. Az idősebb lakosság számára szociális intézmények és gondozási központok állnak rendelkezésre, amelyek különböző szolgáltatásokat nyújtanak (például nappali ellátást és idős klubját). A Naphegyen elhelyezkedő, Czákó utcai Sport- és Szabadidőközpont kiváló lehetőséget biztosít a lakosok számára a mozgás fejlesztésére, valamint

közösségi, kulturális és sportprogramok megrendezésére.

- Bár nem a kerület a megrendelő és a lebonyolító, mindenképpen érdemes néhány szót ejteni a Nemzeti Hauszmann Programról. Ennek célja a budai Várnegyed történelmi épületeinek, kertjeinek és parkjainak helyreállítása és újjáépítése.

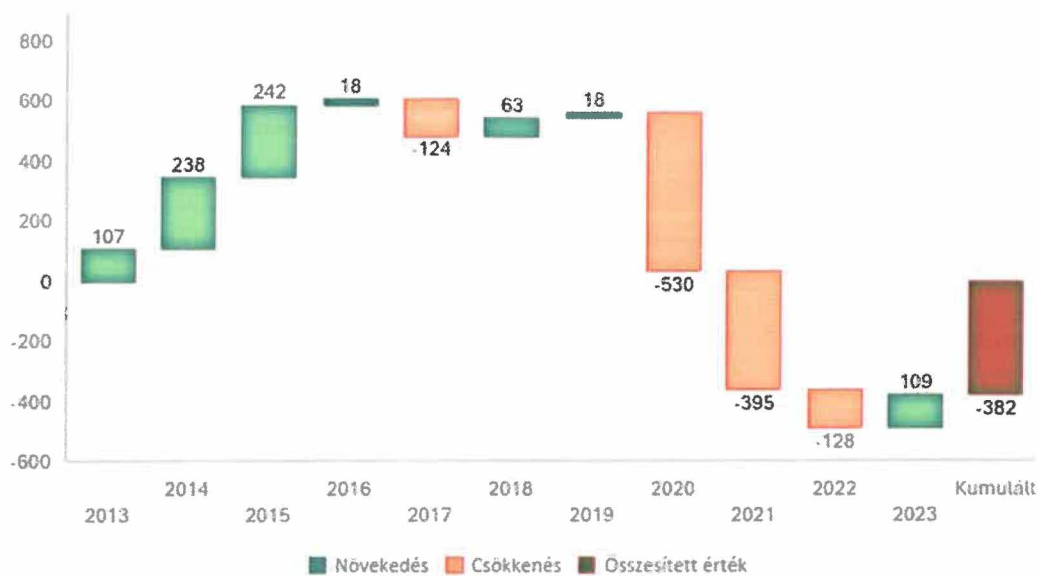
A program Hauszmann Alajos építész nevét viseli, a második világháború és a kommunista hatalom döntései nyomán elpusztult építészeti remekművek újjáélesztésére összpontosít. A 2019 és 2030 között zajló fejlesztések keretében többek között a Lovarda, a Főörség, az egykori Vöröskereszt székház és a Stöckl-lépcső rekonstrukciója is megvalósult, folyamatos a Budavári Palota rekonstrukciója, továbbá készül a Szent György tér, a József főhercegi palota és az egykori Honvéd Főparancsnokság helyreállítása is. A program célja, hogy ezek az épületek visszanyerjék egykori pompájukat, és ezzel tovább gazdagítsák a Várnegyed kulturális örökségét, növeljék a turisztikai vonzerejét kerületünknek, Budapestnek, és Hazánknak.

2 A kerület társadalmi-, gazdasági-, infrastrukturális helyzetének elemzése

2.1 Demográfiai helyzet

2.1.1 Lakónépesség alakulása és korstruktúra

A kerület lakossága nemzetiségi összetételének tekintetében a 2022-es népszámláláson a válaszadók 81,7%-a vallotta magát magyar nemzetiséghez tartozónak. Kerületünkben 8 nemzetiségi önkormányzat látja el feladatait (*német, roma, bolgár, görög, lengyel, örmény, szerb, szlovák*). 2023 december 31-én a kerület lakónépessége 24 203 fő volt.

2. ábra: Lakónépesség éves változása (fő) Forrás: TeIR

A 2012-es adatokhoz viszonyítva 382 fővel csökkent a lakosság száma. Az első csökkenést mutató év az időszakban 2017 volt, majd két minimális emelkedést hozó év után számottevően romlottak az adatok. A változások nem egyformán érintik a nemeket; a női lakónépesség az időszakban 498 fővel csökkent, míg a férfiak száma 116 fővel emelkedett. Ezzel együtt a nők és férfiak megoszlása 54-46%, amely nem áll távol a budapesti arányoktól.

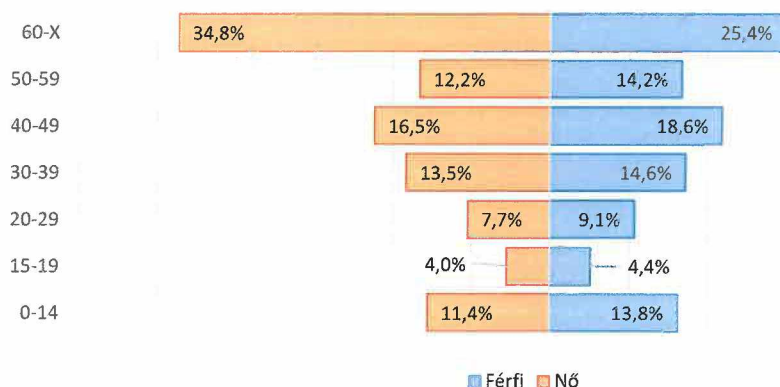
Lakónépeség alakulása II.

3. ábra: 1000 lakosra jutó éves változás (fő) Forrás: KSH, TeIR

Az 1000 lakosra jutó éves változások irányukat tekintve alapvetően nem térnek el a Budapest egészére vonatkozó tendenciáktól, azonban a hatások jelentősebben jutnak érvényre az I. kerületben, mind a csökkenő, mind a növekvő évek tekintetében. A 2013-2023-as időszakban kumuláltan az I. kerületi lakónépeség csökkenése 1,6%-ot tesz ki, míg a budapesti teljes lakónépeség-fogyás 2,9%.

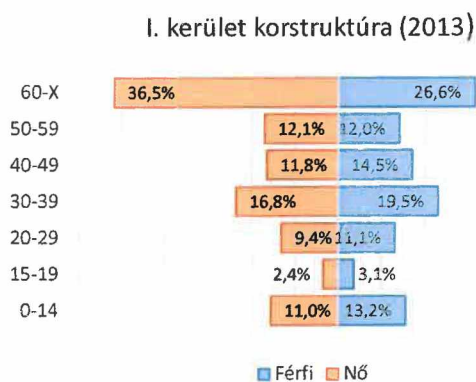
I. kerület korstruktúra (2023)

4. ábra: Az I. kerület korstruktúrája 2023-ban. Alapadatok forrása: KSH

A demográfiai kérdéskörök meghatározó jelensége az elöregedés. A 60 év feletti aránya meghaladja a 30%-ot az állandó lakosságban, míg megfigyelhető a fiatalabb korosztályok alulreprezentáltsága. Különösen magas a 60 év feletti női lakosság részaránya, amely a kerületben élő nők több mint harmadát teszi ki. Az öregségi mutató szemléletes jellemzője az arányok eltolódásának. 100 fő 14 éves kor alattira 243 fő 60 év feletti lakos jut. Alapvető magyarázatként - mint az később számszakilag is bemutatásra kerül, alacsony születési ráták és kedvezőtlen migrációs trendek azonosíthatók.

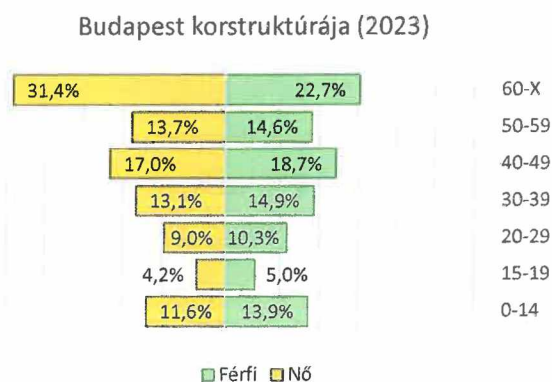

5. ábra: Az I. kerület korstruktúrája 2013-ban Alapadatok forrása: KSH

14 év alatti gyermekekre jutó 60 évesek száma 23 fővel csökkent, de megjegyzendő, hogy a 2020-ig tartó folyamatos csökkenés megtorpanni látszik, 2021 óta az érték évről évre kis mértékben emelkedik.

A budapesti korösszetétellel történő összehasonlítás azt is megvilágítja, hogy kerületünk ebben a kérdéskörben kedvezőtlenebb helyzetben van, mint a főváros. A 20 év alatti korosztály Budapesten 17,3%-ot tesz ki, míg kerületünkben ez az arány 16,7%. Az öregségi mutató Budapesten 215 a budavári 243-

A 2013-as és 2023-as korfát összehasonlítva kismértékű, gyakorlatilag elhanyagolható javulás figyelhető meg a legfiatalabb korosztályok esetében, és kismértékű aránycsökkenés a 60 év feletti lakosságban. A két ellentétes előjelű változás együttesen az öregségi mutatóra kedvező hatást gyakorol; 2013 óta a 100

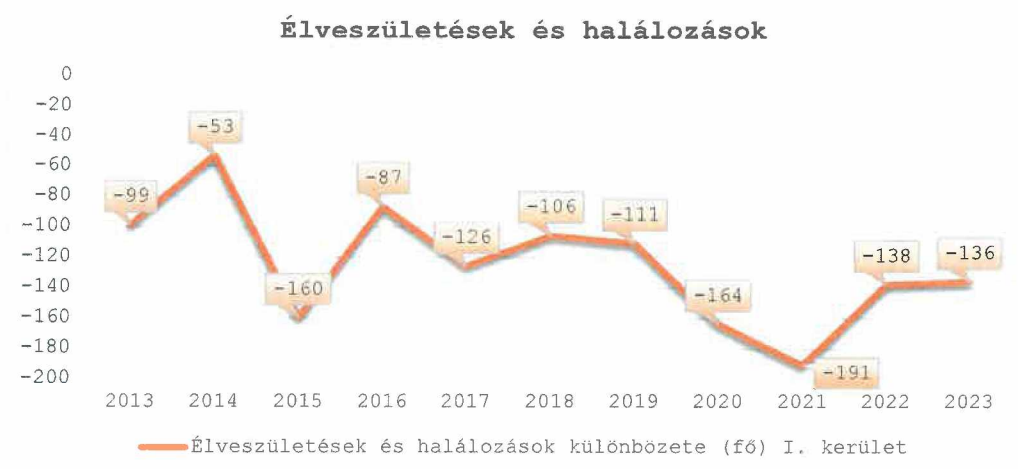

6. ábra: Budapest korstruktúrája 2013-ban Alapadatok forrása: KSH

mal szemben. Az általános tízéves tendenciák azonban alapvetően ellenkező irányúak, 2013-ban az eltérések erőteljesebbek voltak, a fővárosi átlagok lassú romlása és a kerületi tendencia lassú javulása együttesen a kiegyenlítődés irányába mutat.

2.1.2 A lakónépesség alakulásának fő elemei

2.1.2.1 Születések és halálozások

7. ábra: Élveszületések és halálozások különbsége Forrás: TeIR

A kerületben a születések száma nagyságrendileg az évi 180-280-as tartományba esik, a halálozások pedig 310-410 fő között alakulnak. A 2013-tól 2023-ig terjedő időszakban nem volt olyan év, amelyben a születésszám meghaladta volna a halálozásokét, és az egyenleg tendenciája is kedvezőtlen; a különbség a COVID hatásától eltekintve is fokozatos növekedést mutat. Az egyenleg mögött mind a halálozások, mind a születések csökkenése azonosítható, azonban a születésszám meredekebben csökken, mint a halálozásoké. A 2010-es évek elején az 1000 lakosra jutó születésszám 10-11 körül alakult, a 2015-2019 közötti időszakban 10 körül ingadozott, a 2020-as években pedig 9 alá csökkent.

8. ábra: 1000 15-49 éves nőre jutó élvészületések száma Alapadat forrás: KSH, TeIR

A 15-49 éves nőkre jutó élvészületések számának alakulása szintén kedvezőtlen tendenciát mutat. 2020-ig az I. kerületben az általános termékenységi arányszám a budapesti átlagot 2017 kivételével minden évben meghaladta, azonban 2019-től látványos visszaesés következett be; míg a teljes főváros tekintetében gyenge javulás látható, addig kerületünkben 46,6 születésről 31,7-re esett vissza. Az adatok különösen gyengéknek tekinthetők, ha azt is számításba vesszük, hogy a 2015-2023-as időszakban a szülőképes korú nők aránya Budapesten 9,5%-kal csökkent, addig az I. kerületben a csökkenés nem éri el az 1%-ot. Egyrészt örömteli, hogy a női 15-49 éves korosztály csak kis mértékű fogyást mutat, másrészt viszont az összefüggés a gyermekvállalási hajlandóság csökkenésére utal.

Kiemelt célként fogalmazható meg a kérdéskörben a gyermekvállalás melletti döntés anyagi és közösségi támogatása, a családbarát városi arculat kialakítása, valamint a gyermekvállalás nevelési és infrastrukturális feltételeinek fejlesztése.

2.1.2.2 Vándorlási adatok

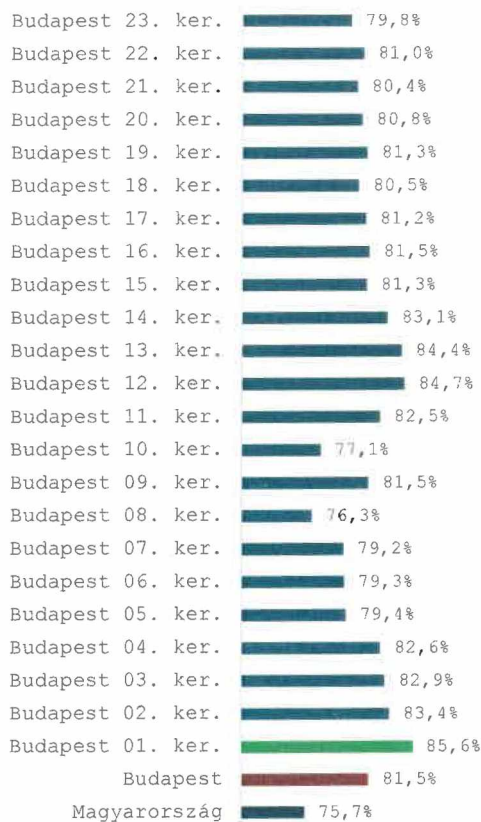
9. ábra: 1000 lakosra jutó állandó vándorlás egyenlege Forrás: KSH, TeIR

Szintén negatív a kerület állandó vándorlási egyenlege (az a lakóhely-változtatás, amikor a vándorló lakóhelyét elhagyva más településen levő lakást jelöl meg lakóhelyeül).

A Budapestre jellemző szuburbanizációs folyamatok az I. kerületet is érintik. A teljes állandó vándorlás nagyságrendje (együttesen az elköltözők és az érkezők) ezer fő körül alakul évente. A fenti grafikonon látható, hogy kerületünk 2021-ig kedvezőbb adatokat mutatott e vonatkozásban, mint a főváros, majd a negatív egyenleg elérte, 2023-ban pedig meghaladta (436 elvándorló és 372 idevándorló) a budapesti összesített 1000 főre jutó egyenleg adatokat.

A jelenség alapvető kiváltó okai, amelyek a népesség Budapestről a környező településekre történő kiáramlását okozzák, a növekvő zsúfoltság, a magas lakhatási költségek és egyéb környezeti-közbiztonsági kérdéskörök, melyek mind kezelést igényelnek. Fontos eleme az elvándorlás megállításának, valamint a szinten tartásának a program gazdaságfejlesztő csomagja és a helyi lakossági érdekek és turizmus által okozott hatások közötti egyensúly megteremtését célzó intézkedések.

2.1.3 Foglalkoztatási helyzet

10. ábra: Foglalkoztatottak aránya Forrás: KSH, TeIR

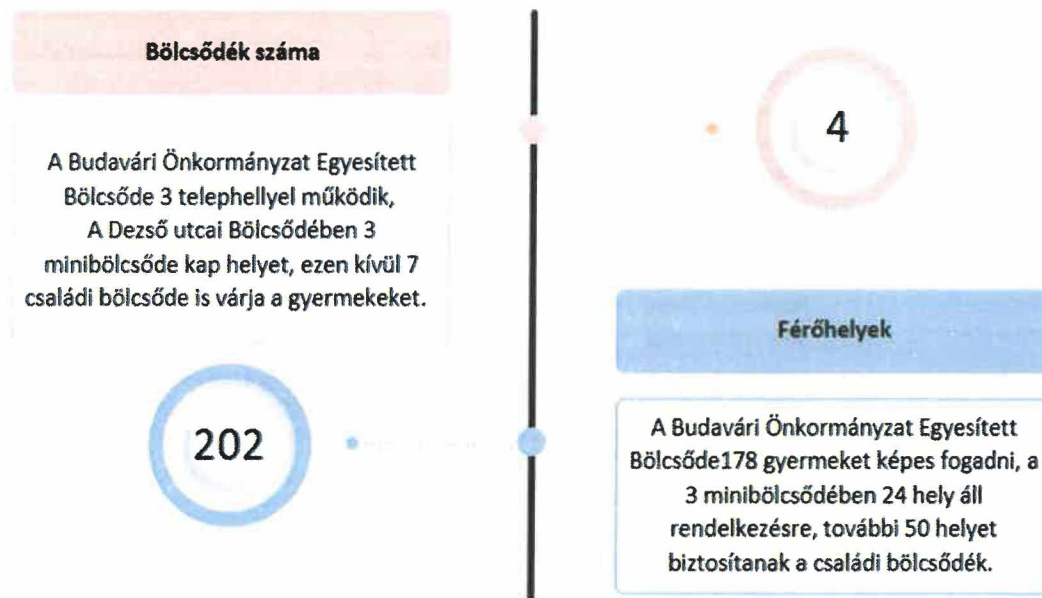
amely kevésbé kedvező, de 100 fő 15-64 éves korosztályra vetítve ezek is lényegesen kedvezőbbek, mint a fővárosi átlagok. A 15-64 éves korosztály arányában 100 főre kerületünkben 2023-ban 1 fő nyilvántartott álláskereső jutott, míg Budapest átlaga e tekintetben 1,41 fő.

A foglalkoztatás alakulásáról idősoros adatok nem állnak rendelkezésre. A helyzetre a 2022-es népszámlálási adatokból nyerhetünk betekintést. Az országos összesített foglalkoztatás aránya a 15-64 éves korosztályra vetítve 75,7%, Budapesten 81,5%. A kerületek adatai széles tartományt ölelnek fel, 76,3%-tól 85,6%-ig terjednek, melynek felső értékét kerületünk adja. A foglalkoztatási arány az I. kerületben kiemelkedő.

A nyilvántartott álláskeresők száma is kedvezőbb a fővárosi átlagos helyzetnél. Kerületünkben e tekintetben kiemelkedő volt a 2016-2019 közötti időszak, amikor az álláskeresők száma a 130-180 fős tartományban mozgott. 2020 és 2023 között ezen mutató a 210-340 fő között ingadozott,

2.2 Ellátás, nevelés és oktatás

2.2.1 Bölcsődék

11. ábra: Bölcsődék és férőhelyek Forrás: KSH, TeIR

A bölcsődék helykihasználtsága közel 100%-os, azonban ennek lényeges összetevője, hogy a kerületi intézmények más városrészekben élő gyermekek ellátásáról is gondoskodnak. A férőhelyek száma megfelelő, Budavár szükségleteit kielégíti.

2.2.2 Óvodák

A kerület óvodás korú gyermekeinek ellátását a Budavári Önkormányzat által fenntartott, 3 óvodaintézmény összevonásával 2012-ben létrejött Brunsvik Teréz Budavári Óvodák intézmény biztosítja 7 telephelyen. Az óvodai körzethatárok kijelöléséről, amelyek alapján a beíratás történik, az Önkormányzat dönt. Az intézményrendszer férőhelyeinek száma 699. A beíratkozott gyermekek száma a jelzett demográfiai folyamatok eredményeképpen évről évre csökken. A 2013 és 2023

közötti időszakban a beiratkozottak száma 668-ról 538 gyermekre csökkent, ami közel 20%-os szűkülést jelent. A beiratkozott gyermekek száma 2017-ig stagnált, 2018-ban 30 fős, a rá következő években további 100 fős csökkenés következett be.

12. ábra: Óvodai nevelés mutatószámai Alapadatok forrása: KSH

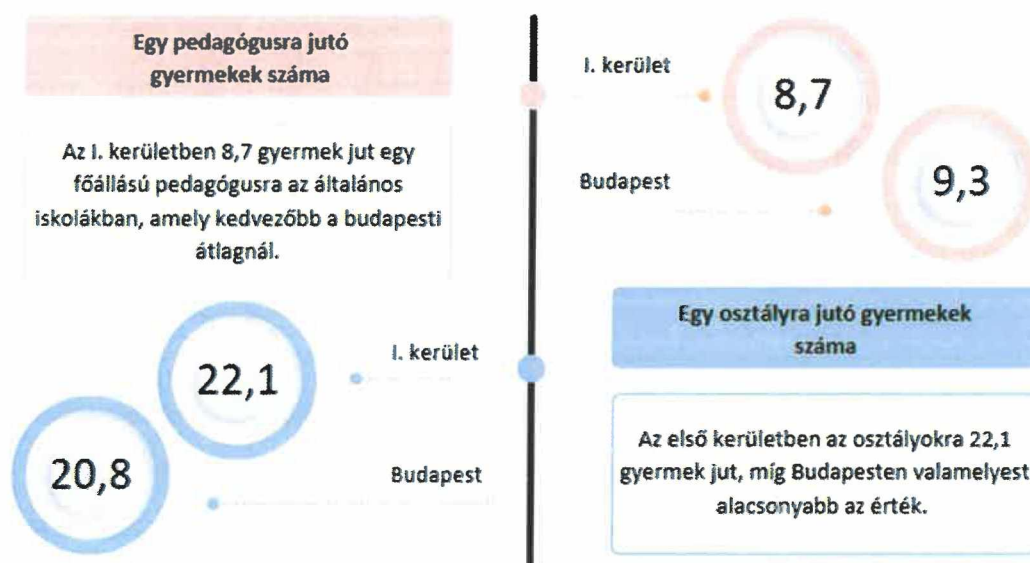
A gyermekek száma alapvetően meghatározza a kapcsolódó mutatók alakulását. A férőhelyek száma az időszakban emelkedett, így a gyermekszám csökkenése a kihasználtság látványos esését okozta. Szintén kedvezően alakul az egy csoportra és az egy óvodapedagógusra jutó gyermekek száma.

2.2.3 Általános iskolák

A kerületben 3 általános iskola található, melyeknek működtetése az Önkormányzat feladata, fenntartóként a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Budapest I. Tankerület működik közre. A tanulók száma a 2013-2023-as időszakban 13%-kal csökkent.

Az időszak elején 1347, 2023-ban 1172 tanulója volt az intézményeknek. A csökkenés lényegesen nagyobb mértékben érinti az alsó tagozatot (-19,7%), mint az 5.-8. osztályosokat (-4%), az 1. osztályosok pedig 26,9%-kal vannak kevesebben, mint 2013-ban. A Budapesttel történő összevetés nem mutat kedvező képet. A főváros alsó

évfolyamain - bár szintén csökkenő tendencia látszik -, az a budavárinál lényegesen alacsonyabb (-5,5%), a felső évfolyamokon viszont 7,9%-os emelkedés történt; ez együttesen fél %-os emelkedést jelent, gyakorlatilag stagnálás azonosítható. Az alacsonyabb kerületi születési ráták és migrációs folyamatok mellett a más településekről bejárók számának csökkenése is összetevője a folyamatnak. Ezen tanulók aránya az időszakban 41-gyel, 8%-ról 5,7%-ra csökkent.

13. ábra: Általános iskolai nevelés mutatói

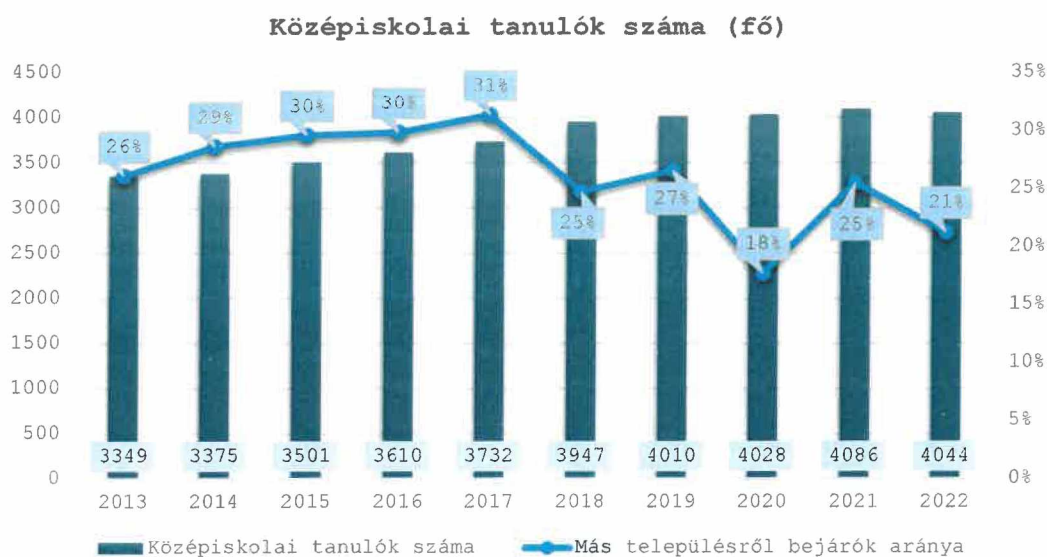
Az egy pedagógusra jutó gyermekek száma az időszakban kedvezően változott, a 2013-ra számított 10,1 gyermegről 8,7-re csökkent. Az egy osztályra jutó tanulók száma megegyezik a 2013-as adattal és az időszakban nem voltak számottevő eltérések sem, a mutató stabilan a 22 és 23 közötti tartományban mozgott.

2.2.4 Középfokú oktatás

Az I. kerület középfokú oktatása kiemelkedő színvonalú, elsősorban a gimnáziumi oktatás terén. Bár a szakképzés kevésbé hangsúlyos, az itt működő iskolák hagyományai, elismertsége és közösségi szerepe meghatározó. A Klebelsberg

Intézményfenntartó Központ Budapest I. Tankerületéhez hat középfokú képzést biztosító intézmény tartozik: Kosztolányi Dezső Gimnázium, Petőfi Sándor Gimnázium, Szilágyi Erzsébet Gimnázium, Toldy Ferenc Gimnázium, Farkas Ferenc Zeneiskola Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola, Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakközépiskola. A Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat I. Kerületi Tagintézménye többek között logopédiai, konduktív nevelési, pszichológiai támogatást biztosít.

14. ábra: Középfiskolai tanulók és más településről bejárók számának alakulása Forrás: KSH, TeIR

A kerület középfiskoláiban a tanulók száma 2013-ban 3349 fő volt, 2022-re a középfiskolai diákság száma 4044-re emelkedett, ami 21%-os bővülést jelent. Kerületünk középfiskoláinak magas színvonalát jellemzi a más kerületekből, illetve településekről bejáró diákok aránya, amely, -bár az utóbbi években csökkent, meghaladja a 20%-ot.

A kerület középfiskoláinak jelentős része 100 éves, vagy annál idősebb épületben működik. Ezek az épületek komoly kulturális értéket képviselnek, de műszaki szempontból nehéz kihívások elé állítják az önkormányzatot, állapotuk közepesnek ítéltető. A tipikus problémák a gépészeti rendszerek (fűtés, szellőzés, villamos

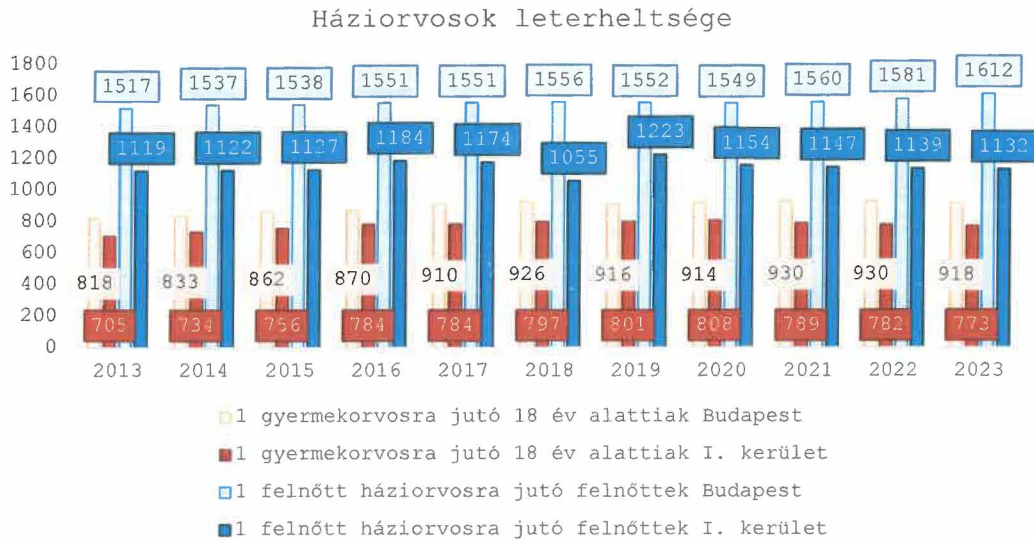

hálózat), a gyakran korszerűtlen hőszigetelési rendszerek miatti magas energiateljesítmény, az alagsori- és pincehelyiségek vizesedése, és az akadálymentesítés. Több épületnél megvalósultak részleges felújítások, de a teljeskörű energetikai- és gépészeti korszerűsítés a jövő megoldandó feladatai közé tartozik.

2.3 Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi ellátás a kerületben alapellátásra és járóbeteg-szakellátásra korlátozódik. Kórház, illetve más fekvőbetegeket ellátó intézmény nincs, valamint helyileg a járóbeteg szakellátás sem a kerületben, hanem a XII. kerületi Maros utcában található. A fekvőbeteg szakellátást a belvárosi egyetemi klinikák, valamint a XII. kerületi Szent János Centrumkórház látják el. A járóbeteg szakellátás biztosítja a legfontosabb szakrendeléseket, megtalálható belgyógyászat, bőrgyógyászat, nőgyógyászat, fül-orr-gégészet, neurológia, sebészet, ortopédia, és széles körű szolgáltatásokat képes nyújtani az idősödő lakosság tipikus krónikus betegségeinek kezeléséhez. A gyermekorvosi- valamint a felnőtt éjszakai- és munkaszüneti ügyeletet a Főnix SOS Rt. biztosítja. Az alapellátásban 5 gyermekorvosi szolgálat és 21 felnőtt részére szervezett háziorvosi szolgálat működik.

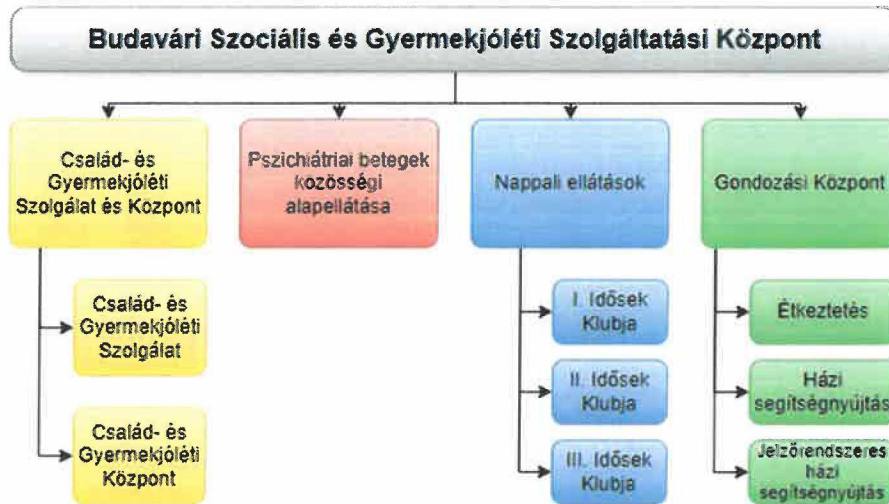

15. ábra: Felnőtt- és gyermek háziorvosokra jutó lakosok (fő) Alapadatok forrása: KSH

A felnőtteket ellátó háziorvosokra jutó felnőtt lakosok száma a kerületünkben csak minimális mértékben emelkedett, a változás nem szignifikáns. A budapesti adatokkal összevetve pedig kifejezetten kedvező a leterheltség; egy átlagos budapesti háziorvosra 42%-kal több lakos jut, mint az I. kerületben. A gyermekorvosokra jutó 18 év alattiak számának tendenciája kevésbé kedvező, az időszakban egy orvosra jutó gyermekek száma 68 fővel emelkedett. A fővárosi 95 gyermekes emelkedés mellett azonban ez az érték is megfelelőnek ítéltető, megjegyezve, hogy országos viszonylatban a budapesti értékek is mindkét vonatkozásban kifejezetten jónak minősülnek. Ha a gyermek- és felnőtt háziorvosokat együttesen viszonyítjuk a teljes lakossághoz, az átlagos praxisnagyság a fenti adatokból következően megfelel az EU-s ajánlásoknak (*kívánatos praxispopuláció legyen alacsonyabb 1200 főnél*).

2.4 Szociális ellátórendszer

A vonatkozó jogszabályokban, (*kiemelten az 1993. III. tv (Szoc. tv.), 1997. XXXI. tv (Gyvt.), 1/2000. SzCsM rendelet, 15/1998 NM rendelet*) meghatározott szociális feladatok ellátásának központi intézménye az I. kerületi lakosok számára a Budavári Önkormányzat által fenntartott, általa jóváhagyott éves költségvetés alapján működő Budavári Szociális és Gyermekejóléti Szolgáltatási Központ.

16. ábra: A szociális ellátás szakmai szervezeti egységei

A család- és gyermekjóléti szolgálatban dolgoznak a családsegítők, akik egyéni és csoportos formában nyújtják az általános gyermekvédelmi és szociális szolgáltatásokat. Szociális segítségnyújtás, tájékoztatás, krízisintervenció, családi konfliktusok megoldásának elősegítése, családgondozás, válsághelyzetekben történő segítségnyújtás az alapvető feladatkörök. A gyermekjóléti központ látja el a Gyvt. 40/A § szerint meghatározott feladatokat. Többek között pszichológus tanácsadók, szociális asszisztensek, óvodai és iskolai szociális segítők működtetik a gyermekvédelmi jelzőrendszert, gyermekvédelmi tevékenységeket, utcai szolgálatot, jogi és pszichológiai tanácsadást nyújtanak.

A közösségi pszichiátriai alapellátás az ellátott lakókörnyezetében történő önkéntesen igénybe vehető hosszú távú gondozás, amely alapvetően biztosított szolgáltatási elemei a megkeresés, tanácsadás, esetkezelés, gondozás, mentális gondozás és készségfejlesztés.

Kerületünkben azon felnőttek számára, akik koruknál, egészségi állapotuknál fogva szociális-mentális ellátásra szorulnak, de az önellátásra részben képesek, 3 Idős Klub működik. Ezek az intézmények nagyságrendileg 10 fő segítségével számos felügyeleti, gondozási, háztartási feladatot ellátnak, azonban csak hétköznapi, nappali ellátást nyújtanak. A rendelkezésre álló férőhelyek száma a három intézményben együttesen 110 fő, aminek kihasználtsága gyakorlatilag 100%. A klubokba történő bekerülésre várolisták alakultak ki, a befogadóképesség hosszú idő óta nem elegendő,

az elöregedési folyamatok miatt a szolgáltatást igénybe venni kívánók számának folyamatos emelkedése prognosztizálható.

A gondozási központ 18 fő segítségével szociálisan rászorulóknak részére biztosít szakképzettség nélkül is ellátható *szociális segítséget*, illetve megfelelő kompetenciákat, képezéseket igénylő intenzív gondozási, ápolási, azaz *személyi gondozási* szolgáltatásokat az ellátott saját lakókörnyezetében. A gondozási központ jelzőkészülékes házi segítségnyújtást is biztosít, amely segít a biztonságos életvitel fenntartásában és lehetővé teszi a gyors helyszínre érkezést és segítségnyújtást. A házi segítségnyújtást évi 100-110 fő veszi igénybe, míg a jelzőrendszeres segítségnyújtásban részesülők száma 60-90 fő között mozog. Tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést biztosító intézményünk nincs, amely az egyik kritikus probléma a kérdéskörben. Bentlakásos férőhelyeket a Máltai Szeretetszolgálat és a Farkas Edith Katolikus Szeretetotthon biztosít 180 fős nagyságrendben. A rászorulóknak egyszeri meleg étkezés biztosításáról szociális konyha gondoskodik; a szociális étkeztetésben részesülők száma évi 210-220 főt tesz ki.

2.5 Gazdasági helyzet

Az I. kerület foglalkoztatási-, arculati- és bevételi viszonyait nem definiálja néhány nagyvállalat, azaz a kerület gazdasága, a lakosság megélhetése nem kyszámú gazdasági társaságtól függ, ebben a vonatkozásban kerületünk gazdasága diverzifikált. Számottevő ipari tevékenység megjelenése nem fejlesztési cél, és a kerület adottságaiba, hagyományaiba nem illeszthető szervesen. Ennek a sajátosságnak számos előnye és hátránya azonosítható. A több különböző ágazatra és kisebb vállalkozásokra támaszkodó, diverzifikált budavári gazdaság kevésbé sebezhető a piaci ingadozásokkal szemben. Ha egy nagyvállalat bajba kerül, az egész helyi gazdaságot megterhelheti, míg egy több ágazatra támaszkodó közösség rugalmasabban képes reagálni a változásokra, az alkalmazkodóképessége magasabb. A helyi kisebb vállalkozások erősítik továbbá a kerület identitását, Budavár kultúráját képviselik. Kerületünk gazdasági profilját a kulturális és épített örökségre, környezetre, a páráját ritkító városképre épített turizmus határozza meg.

A turizmus meghatározó jelenléte azonban nem kizárólag előnyökkel jár, hanem olyan problématerületeket nyit meg, amelyeket kezelni szükséges. Nem kívánatos folyamat a lakófunkció háttérbe szorulása, melynek jellemző oka az ingatlanok iroda- és bérletcélú, azaz profitszerző tevékenységekre történő hasznosítása. További problémát jelent a szolgáltatások egysíkúvá válása, amelyek jellemzően a profitábilisabb turisztikai kiszolgálás felé mozdulnak, ezzel a helyi lakosság igényeinek kielégítése könnyen háttérbe szorul. A turizmus ajánlati és földrajzi szerkezetének átalakítása is megoldandó feladat a túlterhelt fókuszcélok tehermentesítésével és a turisztikailag elhanyagolt területek bevonásával.

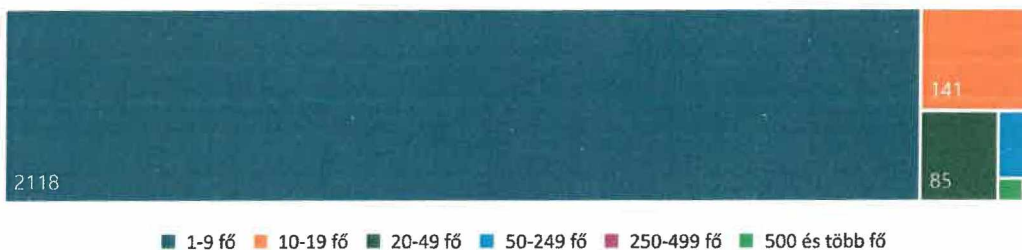

17. ábra: Regisztrált társas vállalkozások megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint Alapadatok forrása: KSH

A KSH 2023-as adatai szerint a kerületben 4247 regisztrált társas vállalkozás működött. Ezeknek kiugró hányada, közel 30%-a *Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység* ágazatban működik. Arányuk jelentősen meghaladja mind az országos, mind a budapesti átlagot. Az *ingatlanügyekkel* foglalkozó, a *kereskedelmi*, valamint az *infokommunikációs* szolgáltatásokat nyújtó társaságok szintén kiemelkedő arányt képviselnek. 2013-hoz képest a társas vállalkozások száma a *Humán-egészségügyi*

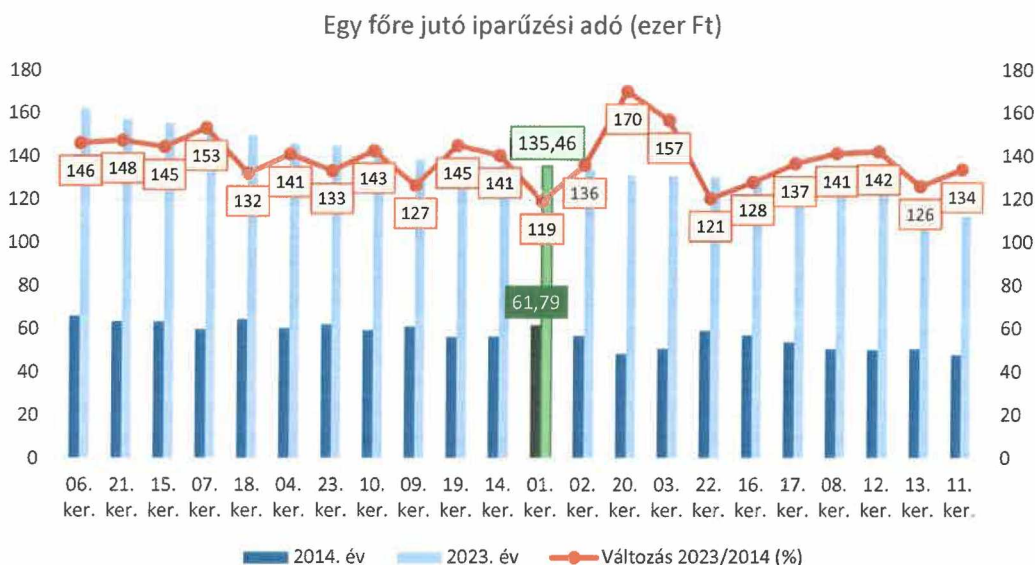
szolgáltatási- és Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás szektor kivételével minden ágban csökkent.

18. ábra: Regisztrált társas vállalkozások megoszlása foglalkoztatottak száma szerint

A fenti ábra szemlélteti a kerület regisztrált gazdasági társaságainak megoszlását a szerint, hogy hány főt foglalkoztatnak. (A vállalkozások 44%-áról nem áll rendelkezésre ilyen adat; az ábrán csak az ismert létszámot foglalkoztató társaságokat jelentítettük meg). Fontos jellemzője a gazdaság szerkezetének, hogy a kerület ismert foglalkoztatóinak 90%-a 10 fő alatti, és a legalább 50 főt foglalkoztató társaságok (39 db) együttesen is mindössze 1,6%-ot tesznek ki.

A ténylegesen a kerületben realizált gazdasági teljesítménynek jellemző adata a társaságok székhelytől függetlenül fizetendő iparüzési adója.

19. ábra: Egy főre jutó iparüzési adó változása Budapest kerületeiben Forrás: KSH

Az egy főre eső iparüzési adó az I. kerületben 2023-ban 135 eFt volt, ami a budapesti kerületek középmezőnyébe tartozik. 2014 óta az adómennyiség 119%-kal emelkedett, azonban ez Budapest összes kerülete közül a legalacsonyabb bővülést jelenti; 2022-ben a 4. legalacsonyabb, 2023-ban pedig a legalacsonyabb növekedés jellemezte a kerületet.

A gazdaság fejlesztése a programban stratégiai célként került meghatározásra, melynek keretében a vállalkozásfejlesztés kiemelt specifikus célként jelenik meg.

2.6 Infrastrukturális helyzet

2.6.1 Ingatlan- és lakáshelyzet

A Budai Várnegyed az I. kerület legrégebben kialakult városrésze, amely 1873 előtt Buda központjaként működött. A város fejlődése során épült be a Tabán és a várlejtők. A legrégebbi városrészek utcái szűkösek, nem alkalmasak markáns forgalom lebonyolítására. A kiemelkedő turisztikai- és kulturális központként funkcionáló Budavári Palota és vári terület építményei heterogének, kimagasló építészeti értékkel bírnak. A Várnegyed és a várlejtő zártosrú, magas intenzitású beépítésűek, jellemzően

homogén építészeti megjelenésű, magastetős lakófunkciójú társas épületekkel. A Naphegy tér környéke és a déli kerületrész közepes intenzitású, alapvetően szabadon álló beépítésű, elsősorban lakófunkcióval rendelkező városrész magastetős villaépületekkel, társasházakkal, nagyarányú zöldterülettel. A várlejtőt körülölelő, valamint a Vérmezőtől délre fekvő, és a Mészáros utca vonalát követő városrész építészeti lényegesen változatosabb megjelenésű, számottevő mennyiségű 4-5 szintes épülettel, kevés zöldfelülettel rendelkezik. A közlekedésben betöltött vitathatatlan kulcsszerepük mellett tájidegen látványuk, zajterhelésük és elválasztó jellegük miatt a vasúti területek nagy hatást gyakorolnak a kerület életére. Ezeket a területeket általában a vasúti közlekedéshez kapcsolódó épületek és funkciók jellemzik, magas a leromlott állagú épületek aránya és jelentős alulhasznosított területtel rendelkeznek.

A kerület lakossága alapvetően a jobb szociális állapotú népességből kerül ki, valamint a kulturális- történelmi funkciókból adódóan az épített állomány minőségmegőrzése stratégiai kérdéskör, így az épített ingatlanállomány alapvetően normál állapotúként jellemezhető.

Lakásállomány építési éve	I. kerület	Budapest
1919 előtt épített	28,4%	14,3%
1919-1945 között épített	29,6%	12,7%
1946-1960 között épített	8,5%	7,9%
1961-1980 között épített	23,1%	31,1%
1981-2000 között épített	6,2%	18,6%
2001-2010 között épített	3,1%	9,9%
2010 után épített	1,1%	5,6%
Összesen	100,0%	100,0%

1. táblázat: Lakásállomány megoszlása építési évük szerint Forrás: KSH népszámlálás

A lakásállomány építési évek szerinti megoszlása fontos jellemzője az ingatlanpiacnak, egyben jelentősen determinálja a kerület és tulajdonosok karbantartási, felújítási feladatainak és költségeinek nagyságát. A kerület lakásállományának 58%-a épült a II. világháború lezárása előtt és 38%-ot meghaladja az I. világháború előtti, azaz 100 évnél öregebb lakások száma. Ezek az arányok kiugróan magasak, Budapest átlagában ezek a korcsoportok 26,9, illetve 14,3%-ot tesznek ki. Az is látható, hogy számottevő lakásépítési hullám csak a 60-as, 70-es

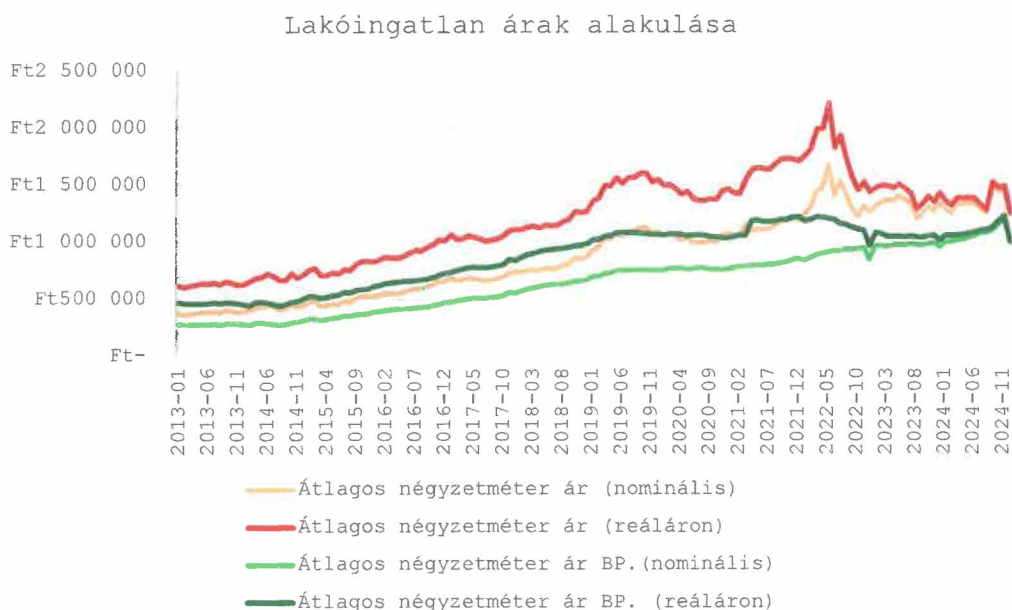
években volt, a 80-as, 90-es évek budapesti lakásépítései kerületünket már csak marginálisan érintették.

Lakásállomány minősége	I. kerület		Budapest	
	2011	2022	2011	2022
Félkomfortos lakás és lakott üdülő (db)	1,4%	0,4%	1,8%	0,6%
Komfort nélküli lakás, lakott üdülő (db)	0,5%	0,1%	1,2%	0,2%
Komfortos lakás, lakott üdülő (db)	31,3%	21,8%	25,3%	19,5%
Összkomfortos lakás, lakott üdülő (db)	65,1%	77,4%	70,8%	79,3%
Szükség- és egyéb lakott lakás, lakott üdülő (db)	1,6%	0,3%	0,9%	0,4%
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

2. táblázat: Lakásállomány minőség szerinti megoszlásának alakulás: Forrás: KSH népszámlálások

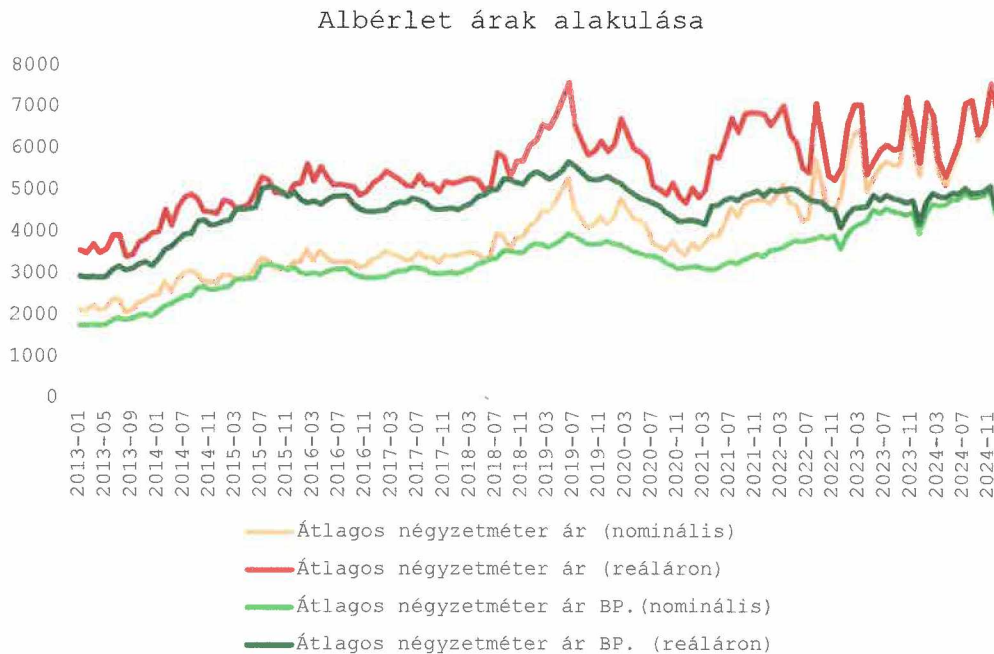
Annak ellenére, hogy a lakásállomány rendkívül idősnek mondható, a komfortfokozatok tekintetében kedvező a helyzet mind budapesti összehasonlításban, mind az időbeli tendenciájában. A komfort nélküli lakások mindössze 0,11%-át teszik ki a teljes állománynak, és számuk közel ötödére csökkent 2011 óta. Az összkomfortos lakások aránya (77,7%) azonban elmarad Budapest átlagától (79,3%), de jelentős, Budapestnél erőteljesebb javulás látható a 2011-es állapothoz képest.

20. ábra: Lakóingatlan négyzetméterárak alakulása (Ft) Forrás: Ingatlannet adatbázis

A kerület lakóingatlanjainak négyzetméterre vetített árai a 2013-2024-es időszakban jelentős mértékben megemelkedtek. Relatív egyenletes változás érvényesült 2019-ig, majd a COVID járvány a trendet megtörte, azonban a helyzet rendeződésével a piac ismét meredek emelkedésnek indult, majd a 2023-2024-es években 1 millió 250 ezer és 1 millió 500 ezer forintos tartományban mozgott. Az árszínvonal nem csak nominálisan jelentkezett; a KSH maginflációs adatainak korrekciójával számított reálárak is jelentősen emelkedtek. A kerületi ingatlanárak a budapesti átlagárakhoz képest számottevően magasabbak, ami fontos oka a kerület kedvezőtlen demográfiai folyamatainak, valamint a lakócélú ingatlanok egyre nagyobb arányban történő profitcélú hasznosításának.

21. ábra: Albérlet négyzetméterárak alakulása (Ft) Forrás: Ingatlannet adatbázis

Az albérletárak viszonylatában is elmondható, hogy kerületünk lényegesen drágább, mint a budapesti átlag. A reáláron számított átlagár az időszakban közel megduplázódott, 3500-4000 Ft/m² környékéről indulva 2024 végére elérte a 7-8000 Ft/m²-es szintet, míg a budapesti átlagár változás 60-65% körüli emelkedést jelent reáláron (változás ~3000 Ft/m²-ről ~5000 Ft/m²-re). Általánosan megállapítható, hogy a lakóingatlanok esetében mind az értékesítési, mind az albérleti piac egyensúlya felborult. A turizmus, a prémium kereslet, a korlátozott kínálat és a fokozott befektetői aktivitás együttesen rendkívül magas árakat eredményezett.

Budapesten átlagosan az önkormányzati tulajdonban lévő lakások 4,2%-át teszik ki a teljes lakásállománynak. Kerületünkben ezzel szemben az önkormányzati tulajdonban lévő lakások 8,1%-os részesedéssel bírnak (1 410 lakás), ami speciális helyzetet teremt. A vagyon piaci értéke hatalmas, azonban egy részüknek állapota jelentősen leromlott,

az önkormányzati vagyon nagy része műemléki védettség alatt áll, ami megdrágítja a felújítást és korlátozza a fejlesztési lehetőségeket. A kedvezményes bérleti díjak miatt

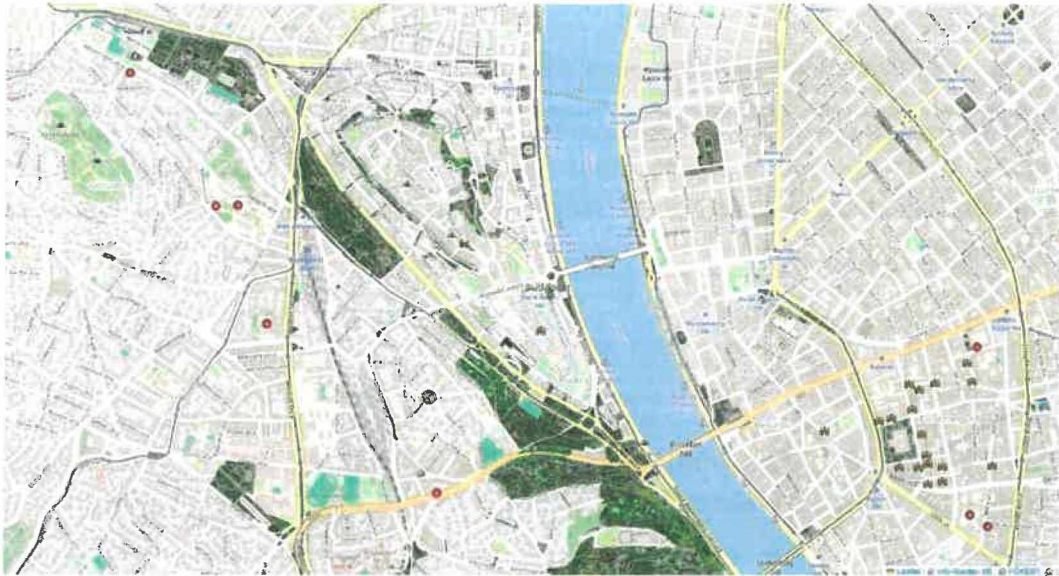

az önkormányzat lakásvagyonából származó bevétel messze elmarad a piaci potenciáltól, emiatt az állagmegóvás és korszerűsítés forrásai szűkösek. Kiemelt feladatunk olyan ingatlanstratégia kidolgozása, amely képes kiaknázni a vagyon bevételtermelői potenciálját és képes kialakítani azt a vagyonösszetételt és szerkezetet, amely a megtermelt bevételekből hosszú távon fenntartható, állaga megóvható és fejleszthető.

2.6.2 Zöldfelületek

Az I. kerület zöldfelületi karaktere mozaikos, mai szerkezete a bontások után be nem épített, valamint történelmileg beépítetlen területekből alakult ki és szerves részét képezi a budai zöldterületi rendszernek. Egységnek tekinthető a Hűvösvölgy-Városmajor-Vérmező-Horváth-kert-Tabán-Gellért hegy park, valamint a Duna parti fás sétány lineáris zöldfelület eleme, amely kapcsolatot képez a II. és XI. kerülethez. Az önkormányzati tulajdonban lévő zöldterületek mintegy 100 000 m²-t tesznek ki.

A legjelentősebb zöldfelületi terület egységek a Vérmező és a Tabán, a Gellért-hegy parkja, a Naphegy tér, a Szilágyi Dezső tér, a Vár alatti kertek, a Várkert Bazár, a Horvát-kert, Döbrentei tér. A jelentősebb útfásítások, fasorok az Attila út, Palota út, Lovas út, Krisztina körút, a Tóth Árpád sétány és a rakparti sétány. A Gellért-hegy a Várhegy mellett Buda meghatározó látképeleme, magaslati pontként az egyik leglátogatottabb, turisztikailag rendkívül túlterhelt terület. A kapcsolódó Tabán közparkja több játszótérrel, sportpályával a lakossági rekreációs igények kielégítésének fontos területe. Az Attila út és a Krisztina körút közötti sáv (magában foglalva a Horváth-kertet) komplex közparkként funkcionál. A Vérmező városi parkként tölti be rekreációs szerepét.

22. ábra: Parkkataszter. Forrás: BP Fatár alkalmazás

A zöldfelületek esetében több problémakör is megjelenik. A kerület kis területű, a zöldfelületek nagysága korlátozott, és a meglévő parkok fokozottan terheltek. A Várnegyed épített öröksége miatt korlátozott a zöldfelületek bővítési lehetősége. Az I. kerület sűrűn beépített területei (Vár, Krisztinaváros) nyáron fokozottan ki vannak téve a hősziget-hatásnak és a meglévő zöldfelületek és fasorok nem mindig elégségesek ennek mérséklésére. Bár a frekventált parkokban (Tabán, Horváth-kert) rendszeres a karbantartás, a kisebb belső zöldterületek és közterületi faállomány állapota vegyes, sok területet érint a faállomány-frissítési elmaradás, és a zöldterületek vízellátása sem minden esetben megoldott.

A *Zöldstratégia és fenntartható városképzés* specifikus célként jelenik meg a programban, amely tartalmazza a kerület zöldterületi vagyonának megőrzését, fejlesztését, a rekreációs funkciók színvonalának emelését és fenntarthatósági-, klímavédelmi szerepének erősítését célzó beavatkozási- és fejlesztési elképzeléseinket, terveinket.

2.6.3 Közlekedés

Kerületünk közlekedési helyzete speciális, ugyanis kiemelt jelentőségű Budapest egészére nézve is, mivel a Várnegyed és a Duna-part miatt turisztikai, kulturális és

közlekedési szempontból központi szerepet játszik. Fontos adottság, hogy az I. kerületben található a *történelmi városszerkezet*, a *fokozott turisztikai igénybevétel* és a *helyi lakosság közlekedési szükséglete*. Több területen az utcák szűkek, gyakran nincs járda, a kőburkolat és az egyenetlen terep akadályozza a modern közlekedési formákat. Az épületek műemléki védettsége miatt nem lehet könnyen átalakítani a közterületeket. A fő kihívást tehát kerületünkben az jelenti, hogy hogyan biztosítható a helyi lakosság, a turisták és a kerületen áthaladók közlekedése oly módon, hogy közben a világörökségi státusz és történelmi környezet ne sérüljön.

A tömegközlekedés tekintetében a kerület jó ellátottsággal rendelkezik. A kerület-Budapest fő gerincvonalai és fontos átszállópontjai az M2-es metró Déli pályaudvari végállomása, a Széll Kálmán tér és a Batthyány tér. Krisztinaváros és a Tabán környékének kiszolgálásában a villamoshálózat is szerepet játszik, azonban a belső részeket nem érintik, a 16-os buszcsalád a Várnegyed ellátásából veszi ki a részét, az 5-ös busz pedig kapcsolatot teremt a pesti belvárossal. A helyi lakosság által gyakran megfogalmazott problémaérzet, hogy a tömegközlekedés a szükségesnél kevésbé szolgálja az ott lakók igényeit, mint a turistákét. A Várba közlekedő buszok zsúfoltak, turistaszegzonban rendkívül túlterheltek. Sajátságos problémát jelent a Várban a turistabusz forgalom, amely fontos összetevője a zsúfoltságnak, zaj- és légszennyezésnek, forgalmi dugók kialakulásának.

Az autós közlekedés és a parkolás helyzetére jellemző, hogy az utcák a kerület számottevő részében szűkösek, elegendő parkolóhely felszíni kialakításának területi korlátai vannak, de a modern közlekedési rendszerekben ez nem is tekinthető követendő irányknak.

A jelenlegi állapot azonban szűkös számú parkolóhelyet jelent és számos esetben szabálytalan parkolást. A belső, frekvenciált részeken erősen korlátos a parkolóhelyek száma, de Krisztinaváros és a Tabán is jelentősen érintett e területen.

A gyalogosközlekedés helyzete kerületünkben alapvetően kedvező; az általánosnál nagyobb területhányad tekinthető gyalogosbarátnak. Túlnyomórészt gyalogos zóna a Tóth Árpád sétány, a Dísz tér és kellemes sétaterület a Tabán és Krisztinaváros,

azonban problematikus, hogy az olyan forgalmas utak, mint az Attila út, Krisztina körút elválasztják a zöldterületeket; a gyalogos átkelési forgalom infrastruktúrája, biztonságának emelése fejlesztendő területként azonosítható. A Vár és a Duna part közötti gyalogos kapcsolat fejlesztendő, továbbá a turisztikai problémakört érintően a gyalogos terek turisták általi túlterheltségének csökkentése is megoldandó feladat. Kerékpáros közlekedés szempontjából a Tabánban és a Duna-parton jól használható kerékpárutakat találunk, de biztonságos kerékpártárolók, kerékpárbarát közterek létrehozásával e környezetbarát mobilitási forma használatának aránya emelhető.

Kiemelt feladatokként jelentkeznek a forgalomcsillapítás, a gyalogos zónák bővítése, a gyalogosforgalom biztonságának növelése, a kerékpáros közlekedés fejlesztése, a turistabusz szabályozás és az elektromos mobilitás irányába történő elmozdulás.

2.6.4 Közművek és energia

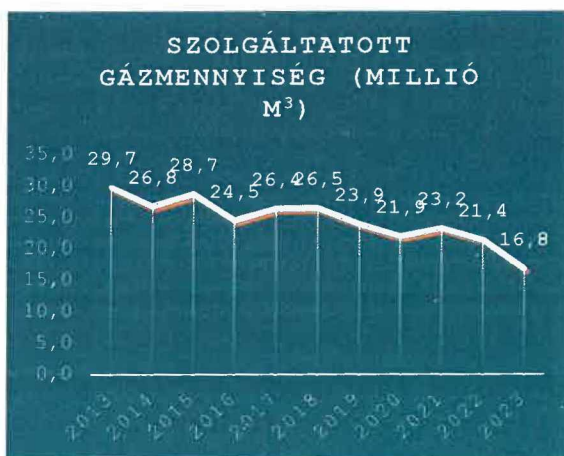
Az I. kerületi elosztó- és ivóvízhálózat hossza kevéssel meghaladja az 50 km-t, a kerületnek szolgáltatott ivóvíz éves szinten 2 millió m³, az elvezetett szennyvíz mennyisége 1,1 millió m³ körül alakul. A Várhegyen lévő területek ivóvízzel történő ellátásához magasabb nyomás szükséges, míg az alacsonyabban fekvő területeken a túlnyomás elkerülése a feladat, így a kerületben 3 nyomásövezet működik. A Gellérthegyi ivóvíz tározó medence Budapest egyik legjelentősebb tározója. Az ivóvízhálózat elérése a lakosság számára gyakorlatilag teljes körű, az ellátásbiztonság megfelelő a több irányból érkező főnyomócsöveknek köszönhetően. Időszakos nyomáscsökkenés jellemzően csak meghibásodások, karbantartások idején fordulnak elő. A víz- és csatornahálózat állapota vegyes. A közművek rétegesen épültek ki az elmúlt száz évben, folyamatos átalakításokkal. Sok helyen kőből, öntöttvasból készült csatornák találhatók, amelyek szivárgásos kockázatot hordoznak. Krisztinavárosban és a Tabánban a helyzet kedvezőbb, mint a Várnegyedben, de elavult szakaszok ott is találhatóak. A kerületben az ivóvíz- főnyomócsövek és néhány gerincvezeték már korszerűsítve lett,

a lakóházak bekötéseinél azonban sok helyen még elavult, korrózióra hajlamos acélcövek vannak, az ivóvízhálózati veszteségek helyenként a 30%-ot is elérhetik.

Az I. kerület nagy része egyesített rendszerű csatornával rendelkezik, tehát a szennyvíz és a csapadékvíz egy közös csatornában folyik el. A Várban több helyen külön gyűjtőcsatornák kerültek kialakításra a csapadékvíznek, de ezek állapota változó. Nagy esőzések idején a csapadékvíz problémákat okozhat, mivel a hegyoldali területeken a csapadéklefolyás igen gyors lehet, ami visszaduzzadást idézhet elő.

A kerület gázhálózat általi lefedettsége gyakorlatilag 100%-os, azaz a földgázszolgáltatás minden lakóingatlan és középület számára elérhető. A hálózat hossza eléri a 70 km-t, és a gáz bekötések száma meghaladja a 14 ezret. A teljes lakásállományhoz viszonyított bekötött lakások száma Budapesten és kerületünkben is csökken. Az időszak elején magasabb volt Budavár bekötési arányszáma, de a különbség évről-évre csökkent, míg 2019-re kiegyenlített, majd megfordult a helyzet. Jelenleg a lakások 73,6%-a kapcsolódik Budapesten a hálózatra, kerületünk kevéssel ez alatt, 72,7%-os bekötési rátával.

23. ábra: Szolgáltatott gázmennyiség (millió m³) Forrás: KSH, TeIR

Hasonlóan a bekötésekhez, a kerületben szolgáltatott gázmennyiség is tendenciaszerű fogyást mutat. A 2013-as 30 millió m³-t közelítő fogyasztás 2023-ra 44%-kal csökkent, és nem éri el a 17 millió m³-t. A gázfogyasztás szűkülése egész Budapestet érinti, a tendencia hasonló, bár a budapesti átlagos fogyasztáscsökkenés (38%) nem éri el a budavári értéket. A hálózat állapota a gáz esetében - hasonlóan az ivóvíz

és csatornahálózathoz - vegyes képet mutat. A Várnegyed alatti gázvezetékek egy része még az 1970-es, 1980-as években épült, és jellemzően elérte élettartamának végét. Több területen vannak régi acélvezetékek, amelyek helyenként korrózióveszélyesek és növelik a szivárgási kockázatot.

A távhőszolgáltatás, bár az I. kerületben is jelen van, súlya a lakossági- és intézményi energiaszerkezetben lényegesen alacsonyabb, mint általában Budapesten, ami alapvetően történelmi okokra vezethető vissza. A 60-as években az elsődleges cél a fővárosi lakótelepek távhőre kapcsolása volt. A 70-es években néhány nagyobb intézményt rákötöttek a távhőszolgáltatásra, de a lakóépületek messze túlnyomó része egyedi gázfűtéses vagy központi kazános rendszerben maradt. A lakótelepépítések megszűnésével, a távhő terjedése gyakorlatilag megállt, valamint a történelmi városrész műemléki jellege miatt a távhővezetékek telepítése műszakilag és gazdaságilag is nehézkes volt. Jelen állapot szerint 1650-1700 lakás kapcsolódik a távhőre, ami a teljes lakásállomány mindössze 9,5%-a, szemben a Budapest egészére vonatkozó 24,9%-kal. Környezetvédelmi, és megújuló energiaforrások szempontjából a távhő kedvezőbb a gázhasználatnál, azonban a kiépített gázhálózat, a létesítési nehézségek miatt a bővítés versenyképessége nehezen megteremthető, e tekintetben a decentralizált megoldások (napelem, hőszivattyú) a célravezetőek és prioritáltak.

A kerület villamosenergia-hálózat általi lefedettsége gyakorlatilag 100%-os. A kerületben nagyfeszültségű, közepfeszültségű és kismfeszültségű hálózatok egyaránt megtalálhatóak, de a kismfeszültségű hálózat dominál a lakóövezetekben. Az I. kerület földkábelezettsége kiemelkedően magas, azaz légvezetékek alig találhatóak a kerület történelmi részein.

A kismfeszültségű villamosenergia hálózat hossza mintegy 155 km és 19554 fogyasztó van a hálózatra kapcsolva. A Budai Vár, a Dísz tér, a Sándor-palota és a Várkert Bazár kiemelt fogyasztók, de ezek ellátása speciális, gyakran külön szekunder betáplálás is biztosítja

a folyamatos üzemet. Bár az elmúlt években sok helyen történt hálózatfejlesztés, a történelmi városrészek alatt futó kábelek egy része előregedett, és a csatlakozópontok környékén lehetnek kapacitásproblémák. A Budai Vár és a Várkert Bazár környékén

a turisztikai szezonban kiugró áramfogyasztás jelentkezik, fesztiválok, rendezvények idején pedig ideiglenes energiaellátásra van szükség, gyakran mobil aggregátorokkal. Megállapítható, hogy rendkívül magas a budavári lakosság egy főre eső fogyasztása.

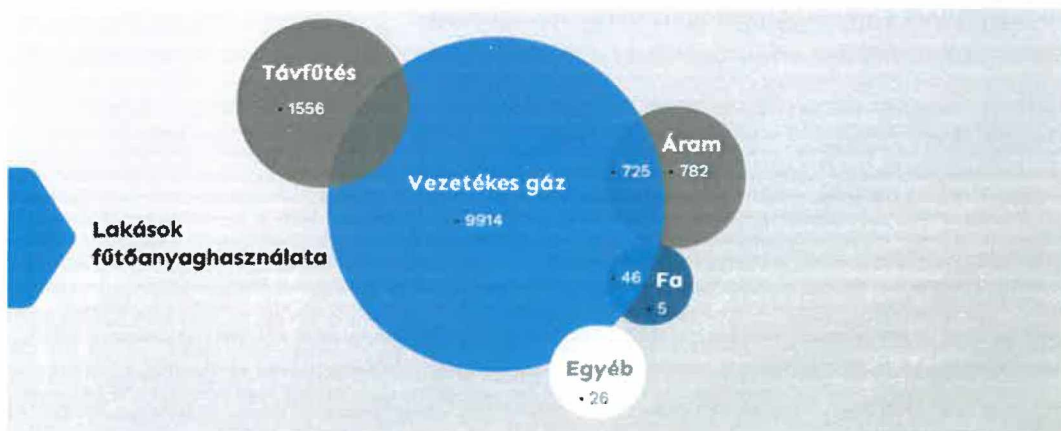

A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia felhasználás 1 főre vetítve a 2013-2022-es időszakban 50-60%-kal meghaladja a budapesti átlagot.

Általában a közműhálózati infrastruktúra javításának, karbantartásának és fejlesztésének helyzete kerületünkben speciális: a történelmi örökségvédelem miatt a felújítások bonyolultabbak és drágábbak, mint egy átlagos városrészben. A közműhálózat sok helyen középkori, törökkori épületek, falak alatt vagy mellett fut, ezért a feltárás gyakran régészeti felügyeletet igényel, költség- és időigényes, valamint a régi épített örökséget veszélyeztetheti, ezért minden munkavégzés kiemelt körültekintést igényel.

A feladatvégzést a szűk utcák és alacsony teherbírású burkolatok nehezítik. A szűk utcák és sűrű alépitményhálózat miatt helyhiány is felléphet.

A megújuló energiaforrások használata a kerületben nem számottevő. A 2022-es népszámlálás során a kerületben 206 db hőszivattyús fűtőberendezéssel ellátott és 346 napeleemes lakás került rögzítésre.

24. ábra: Lakások fűtőanyaghasználata Forrás: KSH

A népszámlálás lakások fűtőanyagaina vonatkozó felmérése szemléletesen mutatja a gázfűtés dominanciáját, továbbá az adatokból kiderül, hogy a lakások fűtőanyagainak diverzifikációs szintje igen alacsony; a két eltérő rendszerrel fűthető lakások száma nem éri el a 800-at. Ebben a 2011-es felméréshez képest történt elmozdulás, de számszerűen a teljes lakásállományhoz képest nem jelentős, kétféle

módozattal 368-cal több lakás volt fűthető 2023-ban, mint 2011-ben. A napenergia hasznosítási lehetősége erősen korlátozott, a műemléképületek tetőszerkezetére nem, vagy csak nagyon szigorú feltételekkel telepíthetők napelemek; a sűrű beépítés, az árnyékoló hatás (*magas épületek, szűk utcák*), valamint a történelmi tetőformák miatt sok helyen nem ideálisak a feltételek a napenergia hasznosítására, azonban az újabb építésű, nem védett ingatlanok esetében növekszik a napelemes rendszerek aránya – különösen Krisztinavárosban és a Naphegy területén. A lakóépületeken elsősorban a modern, tetőtér-beépítéses házakra kerülnek napelemek. A geotermikus energia hasznosításának akadályozó tényezője

a kerület alatt húzódó barlangrendszer, a Várhegy szerkezete és a történelmi épületalapozások, amelyek miatt a mélyfúrások nehezen kivitelezhetők. Megvalósultak talajszondás hőszivattyús rendszerek, de ezek inkább hibrid megoldások, nem kizárólag geotermikus energiát használnak, azonban a meglévő intézményi fűtésrendszerek egy része korszerűsítéssel alkalmassá tehető hőszivattyús vagy megújuló hőforrások fogadására.

2.7 SWOT analízis

2.7.1 Környezet

Erősségek

- Központi fekvés
- Történelmileg kialakult központi szerepkör
- A kerület bizonyos részei rendkívüli panorámával és történelmi örökséggel rendelkeznek.
- Országos jelentőségű védett területek
- A kerületben jelentős a zöldterületek aránya
- Kiegészítő városkép
- Lakóterületi jelleg
- A védett elemek jelentős része önkormányzati tulajdonban van
- Forrásrendszer
- Nagy hagyományú termálfürdők
- Barlangrendszer turisztikai értéke
- A tömegközlekedési hálózat átszövi a kerület egészét
- Jó közlekedési elérés a szomszédos kerületekkel, valamint a belvárossal
- Kiemelkedő közműlefedettség
- Megoldott szelektív hulladékgyűjtés
- Szennyezetlen, ép talajminőség

Gyengeségek

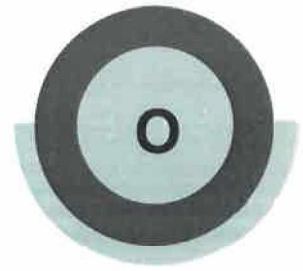
- A karsztrendszer sérülékenysége
- Átjárhatatlan, elszigetelő vasúti területek
- Bizonyos területek alacsony zöldfelület-hányada
- Zöldfelület-gazdálkodási hiányosságokból eredő, esetenként leromlott állapotú zöldfelületek
- Jelentős a kerületen áthaladó gépjármű forgalom, amely túlszűfoltáshoz vezet
- A forgalmas utak környékén a zajszennyezés magas
- A parkolási helyzet általában nem megfelelő, egyes kerületrészekben kifejezetten rossz
- A zöldterületek karbantartása jelentős humán és anyagi erőforrást igényel
- Intenzíven beépített területek hőszigetelhetősége
- A közművek fejlesztése és korszerűsítése bonyolult és költséges
- Jelentős alulhasznosított terület
- Vegyes állapotú, sok esetben avult közműhálózatok
- Feltáratlan, esetleges labilis várhegyi üregrendszer

Lehetőségek

- Szorosabb együttműködés a szomszédos kerületekkel
- Duna-partban rejlő potenciál
- Az alulhasznosított területekben rejlő potenciálok kihasználása
- Zöldfelületek stratégiájának kialakítása
- Hasznosítatlan területek hőviszonyok javítására történő hasznosítása
- A tömegközlekedés, mint alternatíva népszerűsítése
- Elektromos buszflotta kiépítése
- Modern parkolási rendszerek kiépítése, alkalmazása (*szenzorok, foglaltságjelzés*)
- Közösségi közlekedés színvonalának emelése
- Forgalomcsökkentő akciók kihirdetése
- Közterületek gyalogosbarát átalakítása
- Kerékpáros közlekedés fejlesztése
- Parkosított területek fejlesztési és felújítási lehetőségeinek feltérképezése
- Fenntartható növényzet telepítése.
- Önkormányzati tulajdonú ingatlanok energiahatékonyságának felmérése és javítása
- Alternatív energiafelhasználás elősegítése, arányának növelése
- Korszerűsítésre adott pályázati lehetőségek kiaknázása

Veszélyek

- Kitétség a szomszédos kerületek fejlesztési elképzeléseinek
- Karsztrendszer elszennyeződése
- Forgalmi túlterheltségből adódó infrastrukturális és környezeti veszélyek
- Autóforgalom további erősödése
- Parkolási helyzet további romlása
- Társhatóságokkal és szervezetekkel történő együttműködés
- A kerület közműhálózatainak egy része elavult
- Értékvédelem forráshiánya, ami nem elegendő a minőségmegőrzésre
- Értékmegőrzési szemlélet esetleges csökkenése
- Kerület presztízsének csökkenése a barnamezős területek leromlása esetén
- A szabályozási környezet, támogatás-, illetve forráshiány miatt az energiahatékonysági fejlesztések elmaradnak
- Hőszigetelés fokozódása

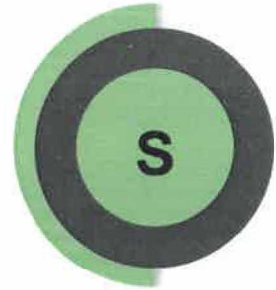

2.7.2 Gazdaság

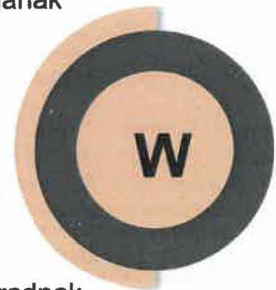
Erősségek

- Az önkormányzat jelentős ingatlan vagyonnal rendelkezik
- Önkormányzati ingatlanvagyon bevélettermelő képessége
- A kerület adottságai miatt a látogatottság kiemelkedő
- A turizmus jelentős bevételi forrása a helyi vállalkozásoknak és ezáltal az Önkormányzatnak
- Diverzifikált, nem csak kevés nagyvállalattól függő gazdaság
- Kiemelkedő turizmus
- Kompetencia és forrás az önkormányzati működés digitalizációjának megvalósítását illetően

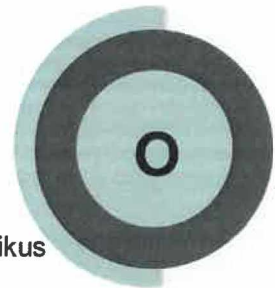
Gyengeségek

- Érdekelletét a helyi lakosok és a turisták között, a kerület frekventált részein túlszűfolttság jelenik meg, amely zavarhatja az ott lakókat
- A turizmus erőteljes jelenléte kockázatot hordoz magában annak esetleges beszűkülése esetén
- Kerületrészekre koncentrált turizmus, potenciális területek kimaradnak
- Általában intenzív beépítés, beszűkült befektetői lehetőségek

Lehetőségek

- Átfogó ingatlanhasznosítási stratégia kidolgozása
- Értékőrző önkormányzati vagyongazdálkodás
- A kevésbé látogatott kerületrészek fejlesztése a turizmus egyenletesebb elosztása érdekében
- Fürdőélet élénkítése, fejlesztése
- Funkcióadó- és funkcióváltó épülethasznosítás
- Önkormányzat saját bevételeinek növelése
- Önkormányzati informatikai infrastruktúra fejlesztése
- Vállalkozásokat vonzó környezet kialakítása
- Inkubátorház létrehozása induló vállalkozások számára
- Fokozott önkormányzati részvétel a vállalkozások közötti tematikus együttműködések kialakításában
- Hatékonyabb önkormányzati cég-és intézményi struktúra kialakítása

Veszélyek

- Kerületi lakosok és a turisták közötti ellentét fokozódása
- A megfelelő digitalizáció kiépítése hosszás időt vehet igénybe.
- Esetleges turisztikai visszaesés gazdaságilag fokozottan megterhelné a kerületet
- A turizmus olyan mértékű térnyerése, amely a lakosságot jelentősen korlátozza a napi életvitelben

2.7.3 Társadalom

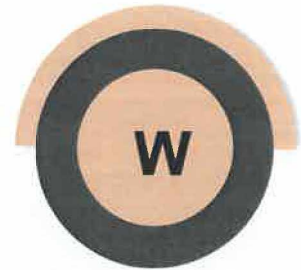
Erősségek

- Felsőfokú végzettségűek magas aránya a lakosságban
- A lakosság átlag feletti szociális helyzete
- Kiváló vonzaskörzettel rendelkező középfokú oktatás
- Erős lokálpatriotizmus
- Élénk kulturális élet
- Nincsenek szegregátumok
- Megfelelő méretű háziorvosi praxisméret
- Magas foglalkoztatottság, piacképes munkaerő

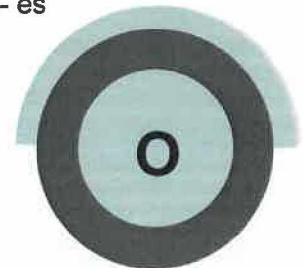
Gyengeségek

- Előrehaladott idősödési folyamat
- Negatív vándorlási egyenleg
- Nem megfelelő termékenységi ráta és gyermekvállalási hajlandóság
- Turisták és helyi lakosok közötti feszültség
- Parkolási helyzet miatti elégedetlenség
- Lakófunkció háttérbe szorulása
- Érdeellentét a helyi lakosok és a turisták között, a kerület frekventált részein túlzásfolttság jelenik meg, amely zavarhatja az ott lakókat
- Saját fekvőbeteg intézmény hiánya
- Tartós bentlakásos- és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény hiánya
- Kedvezőtlen lakhatási viszonyok a nagyon magas lakóingatlan- és albérlet árak miatt

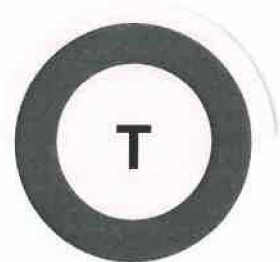
Lehetőségek

- Kerületi lakosság döntéshozatalba való bevonása különböző programokon keresztül
- Közösségi, kulturális programok bővítése
- Kutyabarát hely(ek) kialakítása
- Fiatalok megtartásának elősegítése (*nyelvvizsga-, jogosítványszerzési-, lakhatási-sport-, kulturális támogatások*)

Veszélyek

- Lakófunkció visszaszorulása, kerületrészek „skanzenesedése”
- Lakosságot kiszolgáló kiskereskedelem háttérbe szorulása
- Kerület presztízsének csökkenése a hajléktalanprobléma megoldatlansága esetén
- A polgárvárosi miliő veszélybe kerül a turizmus térnyerése miatt
- A kedvezőtlen vándorlási, születési folyamatok felerősödése
- A lakóingatlan-és albérletpiaci árak kiszorítják a fiatal korosztályt a kerületből

3 Gazdasági program

3.1 A kerület jövőképe

E fejezetrész hivatott bemutatni azt a jövőképet, amelynek elérését az önkormányzat a zászlajára tűzte a település hatékony működésének, fejlődésének, a közösség jólétének érdekében. Az alábbi sorok olyan *hosszú távú célkitűzések, amelyek bemutatják, hogyan szeretnénk a kerületet látni a jövőben*, melyek azok az irányok, amelyek felé a helyi gazdaságot, közösséget terelni érdemes, hogy Budavár olyan hely legyen, amely mind lakói, mind idelátogatói számára élhető, zöld, modern városrészé válik, kulturális örökségét megőrzi és fejleszti.

Kerületünk jövőképeinek kialakítása, valamint a program kidolgozása során két vezérfonalat követtünk, amelyek a *program alapvető céljaiként is funkcionálnak*; minden beavatkozás, intézkedés és fejlesztés megvalósítása során ezek szem előtt tartása elsődleges, és azok hatása az alapvető célokra minden esetben vizsgálendő.

- I. Kiemelt fontosságú a kerület történelmi, kulturális értékeinek tiszteletben tartása és országos jelentőségének megőrzése
- II. A jövő kihívásainak történő megfelelés, a fenntarthatóság, az innováció és a közösségi fejlődés szem előtt tartása

Egyensúly a történelmi örökség és a modern élet között

A kerület központja a Budai Vár, amely világhírű turisztikai központ, azonban a látogatói célterületek közé olyan helyszínek is bekerülnek, amelyek ma nem kapják meg a kellő figyelmet. Mindeközben a város egy modern, élő közösség, amely tiszteli történelmi örökségét, a város a múlt és a jövő szimbiózisában épül.

Fenntarthatóság és zöldítés

A város tiszteli a korlátos erőforrásait, minden fejlesztés a fenntarthatóságot szem előtt tartva valósul meg. A környezetbarát közlekedés és a fenntartható energiafelhasználás kiterjedt.

Okos technológiák

Az okos digitális megoldások átszövik a város életét és működését. A közszolgáltatások, a közlekedés, a parkolás digitális támogatással hatékonyan és átláthatóan irányítottak.

Fenntartható mobilitás

A kerület közlekedése a jelenleginél lényegesen környezetbarátabb. A gyalogos- és kerékpáros közlekedés előtérbe kerül, a zöld mobilitás terjedést elektromos közösségi járművek támogatják.

Prosperáló gazdaság és innováció

A kerület gazdasága rugalmas, több lábon álló együttműködő ökoszisztéma, amelynek életében a városvezetés az együttműködések, innovációt, vállalkozásindítást támogató szabályozási-, támogatási-, és adminisztrációs környezetet biztosít.

Hozzáférhetőség

Minden helyi lakos és látogató számára elérhető közösség biztosított. A városi tér mindenki számára hozzáférhető, az esélyegyenlőség és integráció alapelveit szem előtt tartva épül a közösség.

3.2 A program célrendszere

Természetesen a fenti vízió megvalósítása hosszú távú, átfogó folyamat, nem valósulhat meg egyik pillanatról a másikra. Programunk keretét olyan stratégiai célrendszer alkotja, amelyeknek elérését legfontosabbnak tartjuk e jövőkép megközelítésének érdekében.

Az általunk tervezett rövid-, közép- és hosszútávú fejlesztések célja, hogy a kerület fenntartható módon fejlődjön, amely során figyelembe veszi a környezeti, gazdasági és társadalmi szempontokat. Elsődleges szempont volt minden fejlesztési elképzelés, program és beavatkozás esetében, hogy azok a lakosság életminőségének javulásához, illetve a kerületbe látogató turisták megelégedettségéhez hozzájáruljanak. Úgy gondoljuk, hogy jelen önkormányzati ciklus ideje alatt a már rendelkezésre álló erőforrások hatékonyabb kihasználásán keresztül is jelentős fejlődés elérésére van lehetőség

mind a közszolgáltatások hatékonyságának növelésében, mind a nagyobb léptékű infrastrukturális fejlesztések területén.

A „Tisztaság, rend, biztonság”, mint sarokpontok a kerület mindennapjainak az alapját fogják jelenteni a következő években, a lehetőségekhez képest mindent el fog követni a kerület vezetése, hogy mind az itt lakók, mind az ide látogató turisták minden nap tisztasággal, renddel, biztonsággal és folyamatos fejlődéssel találkozzanak a kerületben.

Az alapvető célok eléréséhez 4 stratégiai cél került megfogalmazásra, 12 specifikus tematikus céllal, amelyek megvalósítására a program beavatkozásai, intézkedései, fejlesztései szolgálnak. A program célrendszerét az alábbi ábrában foglaltuk össze.

25. ábra: A program célrendszere

3.3 A program célrendszerének részletes bemutatása

3.3.1 Rendezett, biztonságos és tiszta környezet kialakítása

A jelenlegi városvezetés kiemelt célként tekint arra, hogy a kerületi városkép rendezettségét, általános higiéniai állapotát, épített és különösen a nem épített környezetet érintően minőségi fejlesztési programokat hajtson végre. Mindannyiunk érdeke a rendezett és fenntartható városkép, tágabb értelemben vett lakótér létrejötte, melyeket négy részcélként tudunk összefoglalni:

- Zöldstratégia és fenntartható városkép
- Köztisztaság, közösségi közterületfejlesztés
- Biztonságos I. kerület
- Közlekedésfejlesztés

A 2029-ig tartó ciklusban hangsúlyosan szeretnénk kezelni azokat a területeket, amelyek a lakossági visszajelzések alapján is fejlesztésre szorulnak. A klímaváltozás hatásai sok esetben leginkább városias környezetben érezhetők a leginkább, melyekre reagálva zöldítési intézkedésekkel kívánunk beavatkozni, ugyanilyen égetőnek látjuk a közterületek biztonságosabbá tételét a közterületfelügyelet fejlesztésével, melyekkel párhuzamosan az elmúlt évtizedekben nem a kerület vagyongazdálkodásában álló közterületeket, közparkok rendbetételére is több forrást szeretnénk biztosítani. Több forgalmi, parkolási, közlekedési igény felmerülésével kapcsolatban előre tekintő módon megoldásokat kívánunk nyújtani a helyi lakosságnak.

3.3.1.1 Biztonságos I. kerület

A kerület vezetése elkötelezett abban, hogy a kerület élhetősége javításra kerüljön a közbiztonság és a közterület-felügyeleti sérülő események minimalizálásának terén, melyekre az elmúlt években sajnálatosan többször volt példa.

Bár az Önkormányzat rendelkezik Közterület-felügyeleti Irodával, eddigiekben a szervezeti egység működésében inkább az ellenőrzési feladatokhoz kapcsolódó, végrehajtói szemlélet dominált. Célunk, hogy a 2024-2029-es ciklusban a közbiztonság terén elérni kívánt eredmények egy magasabb szakmai szintre emelt szervezeti egységgel valósulhassanak meg, amelyben a szolgáltatói szemlélet uralkodik.

Ezen cél elérése a jelenlegi szervezeti egység nagyfokú létszámbővítésével és fejlesztésével valósulhat meg, amihez hathatós szakmai irányításra van szükség.

Fentiek elérése érdekében 2024. évben rendészeti biztos munkakör került létrehozásra az átalakítás és további működés megfelelő, szakmai alapokon nyugvó koordinációja érdekében, mely szavatolja, hogy a Közterület-felügyelet a továbbiakban Önkormányzati Rendészeti Részlegként működhessen tovább.

Jelenleg 10 fő közterület felügyelő és 2 fő kerületőr látja el a közterületi szolgálatot. A megújított és eszközeiben, színvonalában felfejlesztett Önkormányzati Rendészet esetében ezt a létszámot a kézzelfogható eredmények elérése érdekében a közeljövőben tízes nagyságrenddel kívánjuk bővíteni. A megnövelt létszámú közterületi szolgálattal szembeni várakozás, hogy hatékonyan tudja kiegészíteni az I. kerületi Rendőrkapitányság munkáját a közrend és közbiztonság fenntartásának kérdéseiben, így a közös együttélés szabályainak és a társadalmi normákat be nem tartó események számával kapcsolatban kerületünkben drasztikus visszaesést várunk. A létszámbővítés esetében nem csak új közterület-felügyelő pozíciókat nyitunk, hanem „*az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvényben*” nevesített segédfelügyelők foglalkoztatását is tervezzük.

A feladatellátás hatékonyságának növelése érdekében a létszámbővítésen felül a következő infrastrukturális beruházásokat szükséges végrehajtani:

- az Önkormányzati Rendészet esetében a rendelkezésre álló személygépjárművek számát minél előbb 4 db-ra kívánjuk emelni és a későbbiekben 2 motorkerékpáros kolléga foglalkoztatását is tervezzük;
- a járműparkot egységes kinézetű, rendészeti megkülönböztető jelzésekkel kívánjuk ellátni;
- a gépjárművek mindegyikét defibrillátorral kívánjuk felszerelni, s a kollégák *(legalább egy részét)* elsősegélynyújtó *(ún. Police Medic sérült-ellátó)* tanfolyam elvégzésében támogatjuk;
- az Önkormányzati Rendészet részére adó-vevő egységeket *(CB rádiók)* kerülnek beszerzésre a hozzájuk tartozó támogató szoftverekkel;
- térfigyelő kamerák számának bővítését tervezzük.

A fenti fejlesztéseken felül mindenképpen javítani szeretnénk a kommunikáció és együttműködés színvonalán az illetékes társhatóságokkal, szervezetekkel, továbbá a parkosított területek felújításainál, kialakításánál figyelembe kívánjuk venni a rendészeti szempontokat, így a parkosítások során a közterületi kamerákkal való lefedettséget és átláthatóságot is.

Fenti fejlesztéseknek rész célja, hogy az általános közrendbe érve az elmúlt években elszaporodott közerkölcsöt, közszemérmert sértő cselekmények teljesen felszámolásra kerüljenek, melyek jelentős része sajnálatosan az utcákra szorult, többnyire hajlékkal nem rendelkező honfitársaink

számlájára írható. A kerületünkben

a közterületi hajléktalankérdés ügyének rendezése fontosabb, mint valaha, emiatt a közigazgatási területünkön tevékenykedő Máltai Szeretetszolgálattal és egyéb szervezetekkel szorosabbra kívánjuk fűzni a szakmai viszonyainkat, hogy a problémára mielőbb megoldást találhassunk, mivel a közrendi kérdéseken túl szociális, higiéniai és egyéb szempontokra is figyelemmel szükséges lennünk.

3.3.1.2 Köztisztaság, közösségi közterületfejlesztés

Kerületünk mind kulturális, mind turisztikai és fizikai értelemben vett központi szerepéből kifolyólag részcélként tekintünk arra, hogy a városképet és imázst romboló rendezetlenség és hulladék kérdés a továbbiakban ne lehessen azonosítható az I. kerület mindennapi kinézetével. Erre való tekintettel kezdeményezzük a Fővárossal azon területek vagyonkezelési jogának megszerzését, melyek jelenleg nem a Budavári Önkormányzatnál vannak, kiemelten a Vérmező és a Gellért-hegy kerületi részére vonatkozóan, mivel a probléma mértéke ezeken a részeken figyelhető meg a leginkább.

Az említett területeken és a kerület átfogó egészén felülvizsgálatra kerülnek a kihelyezett köztéri eszközök, így az avult, elhasználódott eszközök cserélhetők lesznek, új eszközök kerülhetnek kihelyezésre és kivitelezésre az alábbiakból:

- kommunális hulladékgyűjtő edények;
- kutypiszok-gyűjtő állomások;
- padok;
- virágedények;
- ivókutak, kerti csapok.

A fenti eszközök cseréje és fejlesztési szándéka mellett az alábbi közterületek karbantartását és rendbetételét tervezzük, melyek átfogóbb beruházásokat kívánnak a közrend és

zöldstratégiai célokkal összhangban (pl. burkolatok, közvilágítás, térfelügyelő kamerák, növényzet stb.):

- Fő utca;
- Batthyány tér;
- Szentháromság tér;
- Szilágyi Dezső tér;
- Horváth kert;
- Csalogány utca;
- Fővárosi illetőségű területek vagyonkezelési jog megszerzése esetén.

3.3.1.3 Zöldstratégia és fenntartható városkép

A globális klímaváltozás hatásai - az *elmúlt nyarakon is* - jelentős mértékben érezhetőek voltak a Kárpát-medencében, ahol a hőmérséklet gyorsabban emelkedik az átlagnál. Az elmúlt években az időjárásváltozás szélsőségeit tapasztalhattuk hőhullámok, tartósan aszályos időszakok és hirtelen nagy mennyiségben lezúduló heves esőzések formájában.

Fővárosunkban a sűrű beépítettség miatt az ún. városi „*hősziget-hatás*” különösen erős, ami akár több °C-kal magasabb hőmérsékletet eredményezhet a kertvárosias, nagyobb zöldfelületi arányokkal bíró területekhez képest, mivel a felszínt borító növényzet jóval kevesebb sugárzást és hőt tud elnyelni, mint egy sűrűn beépített és sok szilárd burkolattal rendelkező városias környezet.

Emiatt a városi zöldterületek fontos szerepet játszanak a környezet minőségének javításában (pl.: *biológiai szén-dioxid, azaz szénmegkötés; párologtatás általi hűtés és árnyékkadó képesség*). A jelenlegi parkok és fasorok fenntartása és utóbbiak bővítése kiemelt cél, mivel ezek javítják a levegő minőségét és csökkentik a városi „*hősziget-hatást*”.

26. ábra: Fakataszter Forrás: BP Fatár alkalmazás

A fejlesztési célok között szerepel új zöldterületek kialakítása és a meglévő parkok modernizálása, mely az ültetett növényzetre, kiemelten a faállományra is értendő, annak ellenére, hogy kerületünkben szerencsés módon rendelkezésre állnak egybefüggő zöldfelületek, ahogy azt a Budapest, Fatár alkalmazás fenti képernyőlenyomata is bizonyítja.

A parkosítási és parkápolási kérdésekben mindenképpen javítani szeretnénk a kommunikáció és az együttműködés színvonalán az illetékes társhatóságokkal, szervezetekkel. A parkosított területek felújításainál, kialakításánál figyelembe kívánjuk venni a rendészeti szempontokat is. Fizikailag átláthatóbb struktúrák kialakítására törekszünk, mivel a jövőben a parkok esetében szempont lesz a közterületi kamerákkal való átláthatóság.

Kerületünk és az utcák arculatát a fentiek miatt ültetett sorfákkal kívánjuk emelni, melyek hosszútávú fennmaradása csak akkor lehetséges, ha a klímaváltozás várható hatásainak megfelelő fafajokat választunk, s figyelembe vesszük, hogy az épített, burkolt útfelületű környezetben a fák gyökérzetének az ott futó közművekre miatt szűkösebb élettérben és rosszabb minőségű, tömörödtebb talajban kell terjeszkednie. Megvizsgálásra kerül a költség(ebb), illetve a városi környezetben nélkülözhetetlennek tekinthető mesterséges vázталajt biztosító „Stockholm faültetési módszer”, s szükség esetén a vonalas közművek mozgatása is elképzelhető a

megfelelő élettér kialakítása érdekében, továbbá a megfelelő burkolatok, a gyökérzetet védő fa(hely)védelem szempontjaira is tekintettel kell lennünk, ugyanis a téli sózás és a magas nitrogéntartalmú kutyavizelet gyökerekhez való lejutása a fák néhány évre történő drasztikus élettartamcsökkenését jelentheti.

Célunk, hogy a terület „zöldvagonát” emelkedő pályára állítsuk, melyhez az alábbi megoldások segítségünkre lehetnek:

- árnyékos utcákban fák telepítése helyett kúszócserjék, kúszónövények telepítése
- telepítés során - *lehetőségekhez mérten* - a mérgező fajok mellőzése a gyermek és családvédelem, felelős kutyatartás jegyében;
- zöldtető program;
- zöldfal létesítés;
- vízáteresztő burkolatok alkalmazása;
- keletkezett ágdarálék párolgást csökkentő tulajdonságának kihasználása

talajtakaróként;

- „Házhoz megy az ágdaráló” program;
- esőkertek kialakítása és kialakításának támogatása *(a hirtelen nagy mennyiségben lehulló csapadék talajba juttatása végett)*;
- A lakosság számára egy- és kétnyári virágosztást kívánunk hirdetni, „*Tegyünk együtt a virágzó I. kerületért!*” program keretében;
- közösségi szervezetek, lakóközösségek bevonása.

A fenti célokon és azok eléréséhez igénybevehető eszközök bemutatásán túl kiemelt figyelmet fordítunk a fakivágási engedélyek és fapótlások szigorúbb szabályozására.

Szándékaink szerint a korábban „*méhlegelő*”-ként aposztrofált területeket szakmai felülvizsgálat alá vonjuk, s valódi biológiai sokféleséget megvalósító – *ún. biodiverz* – területek kialakításába fogunk. A Hegyalja út sávjait elválasztó aszfalozott

terület feltörését és zöldsávvá alakítását szeretnénk a 2029-ig tartó ciklusban megvalósítani.

A 2025. évben zöldfelületek kialakítását és felújítását tervezzük az alábbi részekben:

- Halászbástya és környezete;
- Hunyadi kanyar;
- Csalogány utca.

3.3.1.4 Közlekedésfejlesztés

A Kerület esetében egy átfogó közlekedésfejlesztési stratégia kidolgozása is figyelmet kap, amelynek célja a forgalomcsillapítás, a közlekedési infrastruktúra racionalizálása, valamint a fenntartható és környezetbarát mobilitási megoldások előtérbe helyezése. A tervezett intézkedések egyik kiemelt eleme a turistabuszok mozgásának szabályozása. A kerület saját elektromos buszhálózat kiépítését tervezi, amely jelentősen hozzájárulhat a fenntartható közlekedési alternatívák előmozdításához. Ennek megoldási lehetőségeit a 2029-ig tartó ciklusban tervezzük megvizsgálni, és a megvalósítás lépéseit megkezdeni.

A fejlesztési terv további kulcselemei az alábbi intézkedéseket foglalják magukban:

- **A parkolási infrastruktúra felülvizsgálata**, különös tekintettel a felfestések és kijelölt parkolóhelyek optimalizálására a fásítási programmal összhangban;
- A gyalogosforgalom biztonságának növelése **további gyalogátkelőhelyek létesítésével**;
- **Kizárólagos kerületi parkolóhelyek kijelölése**, amelyek a helyi lakosság parkolási lehetőségeit hivatottak elősegíteni.
- BKK-val való párbeszéd kezdeményezése az alacsonyabb zaj- és környezetszennyezési mutatókkal rendelkező autóbuszok forgalomba helyezése érdekében (kiemelten a Naphegyen).
- Vár, mint védett övezetek forgalmának korlátozása, ezáltal a kulturális és történelmi értékekkel rendelkező városrészek fokozott védelmének biztosítása.
- Más kerületek mintájára az egészségi állapotukból vagy életkorukból kifolyólag mozgásukban korlátozott nyugdíjas lakosainak segítségét nyújtó „ldóstaxi” szolgáltatás bevezetése.

A kerületi foghíjtelkek esetleges hasznosítási forgatókönyve, hogy a lakossági igényeknek leginkább megfelelő városkép alakulhasson ki.

A fejlesztési stratégiában megfogalmazott intézkedések célja egy korszerű, élhető, környezettudatos és hatékony közlekedési rendszer kialakítása, amely összhangban áll a fenntartható városfejlesztés alapelveivel.

3.3.2 Gazdaságfejlesztés

A Kerület gazdasági programjában kiemelt területként jelenik meg a gazdaságfejlesztés. Egyértelmű prioritásként került megfogalmazásra a 2029. évig terjedő időszakban az alábbi területeken történő előrelépés:

1. Vagyonhasznosítási stratégia felülvizsgálata
2. Turizmusfejlesztés
3. Vállalkozásfejlesztés

A fentiekben felsorolt kiemelt területek kapcsán alapelveként fogalmaztuk meg, hogy lehetőség szerint csökkentésre kerüljön a külső tényezőktől történő függőség. Ebbe pedig beletartozik a gazdasági irányvonal meghatározása során, hogy jelentős részben nem pályázati vagy egyéb külső forrásokból tervezzünk fejlesztéseket, hanem növeljük a saját bevételeinket, amivel megfelelő önerő állhat rendelkezésre a stratégiánk megvalósításához. A bemutatásra kerülő tervek ezen alapgondolatból indultak ki.

3.3.2.1 *Vagyonhasznosítási stratégia*

Alapvetően az önkormányzatoknak bevételeik gyarapítására - és ezen keresztül a kerület által kínált szolgáltatások, ellátások, életkörülmények javítására - két lehetőség áll rendelkezésre:

- az önkormányzat rendelkezésére álló vagyontárgyakkal történő eredményes gazdálkodás,
- a kerület által kivetett adókon keresztül (lakossági értinő megfelelő adópolitikával és a kerületi gazdasági tevékenység megadóztatásával) történő forrásszerzés.

A jelenlegi öt éves önkormányzati ciklus alatt szükséges mind a „*quick win*”-ek, azaz az alacsony ráfordítással, rövid idő alatt megvalósítható, azonnal érezhető hatást hozó beavatkozási pontok megtalálása, mind a hosszabb távú stratégiába, koncepcióba illeszkedő intézkedések kidolgozása és véghezvitele. A fenti témakörök kapcsán jelen fejezetben kerülnek bemutatásra a tervek, elképzelések, amelyek megalapozhatják a kerület sikeres és prosperáló életét, működését.

Ahogy már említésre került, az önkormányzat vagyonhasznosítási stratégiájában, az ahhoz illeszkedő operatív intézkedések kapcsán teret látunk a jelentős fejlődésre. A rendelkezésre álló ingatlan vagyonelemek (*jellemzően lakás, illetve nem lakás célú helyiségek*) „*jó gazda gondosságával*” történő hasznosítása már rövidtávon is jelentős javulást eredményezhet és plusz forrásokat biztosíthat az önkormányzat részére.

Programunk részét képezi a kerület ingatlanvagyonának pontos felmérése, a kapcsolódó hasznosítási stratégia kidolgozása, amely tartalmazni fogja a leltározott vagyonelemek hasznosítási lehetőség szerinti csoportosítását, meghatározza a vagyonelemek állapot/beruházási szükséglet szerinti kategóriáit, valamint időben lebontja, hogy a 2029. évig tartó önkormányzati ciklusban mely vagyonelemek hasznosítására van lehetőség és melyekre jelentkezik igény. A stratégia alapján lehetőség lesz a meghatározott új önkormányzati céges portfólióban a vagyonkezelési területtel foglalkozó társaságnak az operatív tervek elkészítésére és az ehhez szükséges források nagyságrendjének kalkulálására. A stratégia alkotást azonban meg kell előznie a jelenlegi vagyonhasznosítási módszerek és eszközök felülvizsgálata. Ezen felülvizsgálat során felülvizsgáljuk a meglévő szerződéses konstrukciókat; kiemelt figyelmet fordítunk az esetlegesen díjhátralékkal rendelkező szerződésespartnerek kapcsán a kölcsönösen előnyös megoldások kidolgozására.

Hitvallásunk, hogy a vagyonhasznosítási tevékenység akkor működik jól, ha nem kap nagy nyilvánosságot, „*csupán működik*” a megszabott keretek között, a szerződéses feltételeknek és a jogszabályoknak megfelelően.

Hangsúlyosan szerepel a programban a turisztikailag erős vonzerővel bíró területek és attrakciók (pl. *Halászbástya, Szentháromság tér*) bevétel termelő képességének kiaknázása. Terveink között szerepel ezen attrakciók kapcsán – *ahol erre a lehetőség rendelkezésre áll* – egy, a közteherviseléshez alkalmazkodó, mind a belföldi, mind a külföldi turisták által elfogadható mértékű díjfizetési rendszer kialakítása, amely beszedett összeg révén az attrakciók környékén megfelelő közszolgáltatások (pl. *illemhely*) állnak rendelkezésre, valamint ezen bevétel biztosítja az adott látványosság állagmegóvásának, takarításának, őrzésének pénzügyi fedezetét. E finanszírozás révén a „megörökölt” értékeink továbbra is megfelelő állapotban, tisztán és biztonságosan szolgálhatják a kerületet felkereső turisták mellett a helyi lakosokat is.

3.3.2.2 Turizmusfejlesztés

A gazdasági program gazdaságfejlesztési stratégiai területének második fontos eleme a turizmusfejlesztés, ezen keresztül pedig a kapcsolódó adópolitika kérdése, valamint a már korábban bemutatott vagyonhasznosítási terület.

A kerület hatáskörébe tartozik különböző helyi adók kivetése, amelyek részben az itt lakókat, részben a turistákat terhelik. A kerületi lakosok által ütemezetten befizetésre kerülő, jól tervezhető különböző helyi adók (*épitményadó, telekadó, talajterhelési díj*) megfelelő alapot nyújtanak a hosszabb távú célok megvalósításának, azonban a plusz források biztosítás nélkül a program más fejezeteiben említett tervezett fejlesztések megvalósítása csak nagyon lassan lenne megvalósítható. A turizmusfejlesztési elképzeléseink kapcsán azonban mind adóoldalon (*idegenforgalmi adó*), mind bevétel oldalon (*több kiadott nem lakáscélú helyiség, magasabb bevételek*) jelentős emelkedést várunk a következő években. A turizmusfejlesztési terveink a következő főbb témaköröket foglalják magukba:

- turisztikai kínálat bővítése;
- városmarketing fejlesztése;
- bevételi források feltárása;
- szolgáltatásokat vonzó környezet megteremtése;
- turista jelenlét szabályozása.

A turisztikai kínálat bővítése kapcsán fontos kihangsúlyozni, hogy az Önkormányzat nem akarja kisajátítani a fejlesztési lehetőségeket megvalósítását, hanem együttműködésre hívja a gazdaság szereplőit. Az Önkormányzat biztosítja a keretrendszert,

hogy a kerületben az egyes fejlesztések – vagy esetleges ötlet szintjén létező tervek – milyen módon, feltételekkel valósulnak meg. Ezen tevékenysége kapcsán a helyi szabályozások kialakításában törekszik arra, hogy az élhető környezet és a turisztikai attrakciók egyensúlya megvalósuljon, ezáltal kevesebb súrlódás legyen a kerületi lakosok és az ide látogató turisták között. A turisztikai kínálat bővítésében célként fogalmazzuk meg, hogy olyan fejlesztések valósuljanak meg, amelyek a kiemelt

attrakciók (pl. *Halászbástya*) szűkebb környezetén kívülre is vonzzák a turistákat, amely révén új utcák, sétányok, terek válhatnak közkedvelté (*illetve csökkenhet a túlszűfolttság a kiemelt látványosságok közvetlen környezetében*). Az új területen megjelenő fizetőképes kereslet maga után vonzza a kínálati oldal megjelenését, amelyen keresztül újabb sikeres vállalkozások megjelenése várható, ezáltal pedig a kerületi bevételek növelésére van lehetőség.

A városmarketing fejlesztése szintén fontos célként jelenik meg a jelenlegi önkormányzati ciklus első felében. A folyamatban lévő önkormányzati cég- és intézményi struktúra átalakítási folyamatának eredményeképpen létrejön azon társaság, amely egyszemélyben lesz felelős mind a kerület kulturális életéért, mind a marketing és közösségi média megjelenésekért, a Várnegyed Magazin kiadásáért. A céges portfólió átalakítás mögött célként fogalmazódott meg, hogy az Önkormányzat minden lehetséges eszközzel támogassa a kerület turisztikai lehetőségeinek promótálását, amely egy társaság feladatellátásában, hatékonyabb elérést ígér a lakók és a turisták felé egyaránt.

A bevételi források feltárása kapcsán ahogyan már korábban említésre került, az Önkormányzatnak viszonylag szűk mozgástere van a rendelkezésre álló eszköztár tekintetében. Az adóbevételek mellett a meglévő turisztikai látnivalók kapcsán tervezzük megvizsgálni, hogy az arányos teherviselés szellemében van-e lehetőség akár belépődíjjal, akár plusz szolgáltatások megvalósításával és ezek fizetőségével

a befolyó bevételek növelésére. Természetesen a bevétel növelő lépések előtt ezen intézkedések vizsgálata kiterjed a tervezett lépések társadalmi és turisták általi elfogadhatóságára, a díjazás arányosságára. Konkrét lépések bevezetése pedig mindig próbaidőszak kitűzésével fog történni és a próbaidőszak letelte után kiértékelésre kerülnek a tapasztalatok.

Terveink között szerepel továbbá egy olyan nem lakáscélú helyiségekhez, vagy közterületek-teraszok használatához kapcsoló díjképzés kialakítása, amely a fix bérleti díj mellett tartalmaz forgalomhoz köthető díjakat. Ezen módon az kerül hangsúlyozásra, hogy az önkormányzat is érdekelt a kerületben működő vállalkozások

sikerességében és ezért a célért minden segítséget meg fog adni, amivel a saját profitját is maximalizálni tudja.

A szolgáltatásokat vonzó környezet megteremtése több téren jelent feladatot az Önkormányzat részére. Ahogyan a fentiekben már említésre került, prioritásként kezeljük a kerületben tevékenykedő vállalkozások forgalomnövekedésének elősegítését, azonban ez jelentős ráfordításokat fog igényelni a jövőben.

Alapvetően egy vállalkozásokat vonzó környezet megteremtése alatt mind a fizikai környezetet, mind a vállalkozásokkal kapcsolatos adminisztrációs, szabályozási környezetet értjük.

A program más fejezeteiben bemutatott, infrastruktúrát, közterületeket, közlekedést érintő fejlesztések mozgatórugója egy olyan épített környezet megteremtése, ahol mind a helyi lakosok, mind a turisták „*jól érzik magukat*” és szívesen töltenek időt a közterületeken és potenciális keresletként jelennek meg a kerületben működő vállalkozások részére, ezáltal ösztönözve új szolgáltatások, vállalkozások megjelenését.

A szolgáltatásokat vonzó környezet másik elengedhetetlen eleme a helyi vállalkozásbarát szabályozási környezet megteremtése. Ezalatt az adminisztráció egyszerűsítését, digitalizálását, az ügyintézési átfutási idők csökkentését értjük. Célunk a teljeskörűen digitalizált önkormányzati működés megteremtése, amelynek részét fogja képezni az egyes kérelmek, beadványok ügyintézésének digitális útra terelése, a vállalkozási tevékenység végzéséhez szükséges engedélyek kiadása, de beleértendő egy önkormányzati tulajdonú ingatlan bérleti szándéka esetén a papíralapú szerződéskötés elhagyása, a digitális aláírás széleskörű használata.

A turista jelenlét szabályozására szükség van a kerületben. Kiemelt kérdés, hogy mind az itt lakók, mind a turisták, illetve különböző állami szervek alkalmazottai, az ő vendégeik, különböző delegációk közlekedése súrlódásmentes legyen. Már rövidtávon, megfelelő forgalomszervezési intézkedésekkel, a parkolási és behajtási rendszer modernizálásával, a tömegközlekedés átalakításával (pl. elektromos busz hálózat) jelentős eredmények érhetők el. A turisztikai kínálat célzott bővítésével pedig mind a túlszűfoltág elkerülhető (szélesebb turisztikai választék esetén jobban eloszlik

az érdeklődő tömeg), mind a turisták „mozgása” befolyásolható és olyan helyre terelhető, ahol a legkevésbé terheli meg az itt lakók mindennapjait.

3.3.2.3 Vállalkozásfejlesztés

A harmadik stratégiaiilag fontos terület a vállalkozásfejlesztés lesz a jelenlegi önkormányzati ciklusban, amely témakört már érintettük a fentiekben egyes tervezett intézkedések kapcsolódása során. Ezen belül az egyes kiemelt részterületek az alábbiak:

- gyors, zökkenőmentes ügyintézés;
- piacra jutás támogatása;
- támogatási rendszer kidolgozása, amely segítségével a kiskereskedők, szolgáltatók kerületbe csábítása (*kiemelten a Fő utcára*) valósulhat meg;
- tematikus együttműködések kezdeményezése.

A vállalkozások, pontosabban az induló vállalkozások kapcsán számos esetben a sikeres indulást hátráltatja, hogy az adott személy vagy személyek megfelelő szakértelemmel rendelkeznek a vállalkozás tervezett tevékenysége kapcsán, amely mellett jó esetben tőke, illetve némi gazdasági ismeret (pl. üzleti tervezés alapismeretek) is megtalálható, azonban nem tudják, hol lehetne megtalálni a „térképet” a bürokrácia útvesztőjéhez. Országos szintű, úttörő kezdeményezések már elérhetők (pl.: *NAV Mentor Program*), azonban úgy látjuk, hogy a kerület a helyi kezdő – vagy akár *rutinosabb* – vállalkozók részére segítséget tudna nyújtani ilyen téren, ezért tervezzük, hogy elérhetővé teszünk ismeretterjesztő anyagokat, amelyek bemutatják a vállalkozások indításának főbb aspektusait.

Úgy gondoljuk továbbá, hogy jó példaként kell elől járnunk a bürokratikus akadályok megszüntetése területén, ezért felülvizsgálunk ebben az önkormányzati ciklusban minden ügytípust, amely előfordul az önkormányzat, illetve a lakosok/vállalkozók közötti interakcióban. A folyamatok felvételével, folyamatracionalizálással, az átfutási idők csökkentésével kívánunk egyszerűbb és ügyfélbarátabb ügyintézését meghonosítani.

A piacra jutás/vállalkozás indítás támogatása nem csak adminisztrációs oldalról jelenik meg a terveinkben. Mind a kerületi vállalkozók piacra jutását, mind más kerületben akár működő, akár tervezés alatt lévő vállalkozások számára tervezünk megfontolandó ajánlattal rendelkezni.

Megfelelő források rendelkezésre állása esetén a meglévő, de még nem hasznosított nem lakáscélú ingatlanállományból pilot projektként tervezzük olyan üzlethelyiségek kialakítását, amelyek kedvező bérleti díjon kerülnének kiajánlásra a tevékenységét kezdő vállalkozások részére. Hosszabb távon megvalósíthatónak tartjuk egy inkubátor ház létrehozását, amelyek szintén a kezdő vállalkozók részére kínálnának maximalizált ideig irodai elhelyezést, infrastrukturális támogatást (pl. nyomtatás, tárgyaló biztosítás) és akár a korábbiakban bemutatott adminisztratív segítséget.

A vállalkozók kerületbe csábítása hasonló, kezdetben csökkentett bérleti díjú nem lakás célú helyiségek kiajánlásával kezdődhet meg, amely mellett aktívan kívánjuk a kerületi szolgáltatások, üzletek, attrakciók választékát szélesíteni. A kidolgozásra kerülő turizmusfejlesztési koncepciók alapján, az abban megfogalmazott irányokhoz illeszkedő vállalkozókat tervezünk megszólítani és felkínáljuk részükre a vállalkozások bővítésének lehetőségét az I. kerületben. Remélhetőleg ezáltal befolyásolni tudjuk a kerület által nyújtott turisztikai kínálat minőségét és be tudunk avatkozni, ha úgy látjuk, hogy adott területről egy adott szolgáltatás hiányzik.

Katalizátorai kívánunk lenni a vállalkozások közötti tematikus együttműködéseknek, amelyek révén a kerületben működő vállalkozók más helyi – vagy akár kerületen kívüli – vállalkozásokkal lépnek együttműködésre. Erre lehet jó példa kutatási-fejlesztési együttműködés kialakítása, beszállítói lánc optimalizálása, közös marketingkampányok lefolytatása. Tekintettel arra, hogy ezen a területen tevélegesen viszonylag szűk eszközkészlettel rendelkezik az önkormányzat, ezért csak a felek „egymásra találását” tudjuk segíteni a megfelelő fórumok (pl. innovációs workshopok) kialakításával, illetve a kerületi társaságok részéről hozzájárulásként jelenhet meg pl. reklámfelület biztosítása.

Bár önálló specifikus célként is értelmezhető lenne, terveink közül kiemelnénk a **Fő utca rehabilitációjának tervét**, mely több specifikus célhoz is kapcsolódik, de egyik

lehangsúlyosabb eleme a vállalkozásfejlesztési vonzata. A jelenlegi fejlesztési ciklus egyik kiemelt célkitűzése, hogy a Fő utca újbóli fellendítésével élhetőbb és vonzóbb városi környezetet alakítsunk ki, hiszen a koronavírus-járvány következtében jelentős kihívásokkal szembesült ez a terület. Városépítészeti szempontok figyelembevételével kívánjuk újra gondolni az utca arculatát és funkcionális szerepét.

A fejlesztési stratégia keretében célunk, hogy a Fő utca meghatározó közlekedési és közösségi tengellyé váljon a kerületen belül, különös tekintettel Víziváros térségére. A parkolási lehetőségek újragondolása és a fásítás harmonikus egyensúlyának megteremtése mellett a forgalomcsillapítás is kiemelt szerepet kap. Ennek részeként megvalósul a közterületi burkolatok és utcai bútorok korszerűsítése.

Jelenleg a Fő utca jelentős számú üres üzlethelyiséggel rendelkezik, amely negatív hatással van az utcaképre és a városi életminőségre. Ennek orvoslására olyan programot dolgozunk ki, amely elősegíti az üres ingatlanok hasznosítását. Kiemelten támogatni kívánjuk azokat a kisvállalkozásokat, kereskedelmi egységeket és szolgáltatókat, amelyek a helyi lakosság számára releváns, megfizethető termékeket és szolgáltatásokat kínálnak, ezzel erősítve a környék gazdasági és közösségi dinamizmusát.

A program keretében a helyiségek kezdeti bérleti díja a piaci ár alatt kerülne meghatározásra, ezáltal segítve az új vállalkozások beindítását és azok hosszú távon fenntartható működését. A bérleti díjak fokozatos emelése kizárólag szakaszosan, az ügyfélkör kialakulásával párhuzamosan történik, amíg azok elérik az Önkormányzat által meghatározott piaci szintet.

3.3.3 Hatékony, digitális, szolgáltató szemléletű önkormányzat létrehozása

Általában az önkormányzatok működését napjainkban is többnyire a nehezen átlátható folyamatok, a papír alapú ügyintézés és a bürokratikus eljárások jellemzik. Az általános

ügyintézési és közigazgatási modell a legtöbb esetben nem biztosít kellő mértékű rugalmasságot és hatékonyságot a helyi lakosok számára.

A közfeladat ellátás egyes területein (pl.: városüzemeltetés és városfejlesztés) a korábban kialakított szervezeti struktúra párhuzamos feladatellátásokat és nem egyértelműen meghatározott felelősségi köröket eredményez, amelyek kedvezőtlenül befolyásolják a hatékonyságot és nehezítik az elszámoltathatóságot. Mindez közvetett módon kihatással van a helyi lakosok életminőségére és az ide látogatók kerületről alkotott véleményére.

A megszokott működéstől eltérően a Budavári Önkormányzat kiemelt ügyként kezeli egy olyan szolgáltató szemléletű, „*piacibb*” megközelítésű működési modell kialakítását, amely a helyi lakosság igényeinek figyelembevételével felhasználóbarát és rugalmas ügyintézési megoldásokat, valamint célzott intézkedéseket kínál.

A szolgáltatások magasabb minőségben történő teljesítése, hatékonyabbá tétele és a közfeladatok zavartalan ellátása érdekében a Budavári Önkormányzat a következő célkitűzések megvalósítását tűzte ki a jelenlegi ciklusra vonatkozóan:

- 1. Önkormányzati működés digitalizációja*
- 2. Hatékony intézményi és cégstruktúra kialakítása*
- 3. A lakosság közösségi szerepvállalásának és részvételi döntéshozatalának erősítése*

Ezen célok elérésének operatív jellegű intézkedései a lakosságot közvetlen módon érintő intézkedéseken felül olyan reformokat is magába foglalnak, amelyek a belső folyamatoptimalizációt, valamint várhatóan a források hatékonyabb allokációját eredményezik.

A gazdasági program következő fejezetében ezen célkitűzések operatív jellegű megvalósítása kerül részletesen bemutatásra

3.3.3.1 Önkormányzati működés digitalizációja

Egyre növekvő elvárás mutatkozik a lakosság részéről az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások digitalizálása iránt, amely növeli a hatékonyságot és jelentős időmegtakarítást eredményezhet mind a lakosság, mind a társasági, hivatali működés tekintetében. A stratégiai célkitűzés elérése érdekében a következő részcélok megvalósítását tartjuk szükségesnek és kivitelezhetőnek a jelenlegi ciklus során:

a) *Megfelelő informatikai háttér megteremtése*

Megfelelő információáramlás és hatékony ügyintézés nem valósulhat meg az önkormányzat jelenlegi informatikai támogatottságának fejlesztése nélkül. Célunk egy olyan informatikai háttér biztosítása, amely megteremti a lakossági igények gyorsabb kiszolgálásának, az adatok azonnali rendelkezésre állásának és a további digitalizációs céljaink alapját.

A stratégiai cél megvalósítása érdekében folyamatban van egy olyan korszerű önkormányzati rendszer bevezetése, amely támogatja a belső működést és lehetővé teszi az adatszolgáltatások minőségének javítását és hatékony áramlását

b) *Szolgáltatások digitalizációja és az elérhetőség növelése*

A lakosok számára lehetőséget biztosítunk a személyes ügyintézés mellett, azt kiegészítve, az egyes önkormányzati ügyek digitális formában történő intézésére, ezzel csökkentve a személyes megjelenés szükségességét és az adminisztratív terheket. A közigazgatás digitalizálása az állampolgárok számára egyszerűbbé és kényelmesebbé teszi az ügyintézését, miközben gyorsítja a döntéshozatali folyamatokat és javítja az ügyfélszolgálat hatékonyságát.

A koncepció kidolgozása jelenleg folyamatban van, a megvalósítását egy egységes önkormányzati felületen keresztül tervezzük megvalósítani, amely lehetővé tenné olyan alapvető önkormányzati ügyintézési folyamatok elvégzését, mint az önkormányzati bérleményekkel kapcsolatos adatszolgáltatások teljesítése vagy parkolási engedélyezési eljárások intézése.

A digitalizáció elősegítése érdekében jelenleg tervezés alatt áll egy kerületi szintű mobil alkalmazás koncepciójának kidolgozása és felhasználhatóságának felmérése. Célunk, hogy az alkalmazás olyan praktikus funkciókat kínáljon a lakosok számára, amelyek megkönnyítik az Önkormányzattal való együttműködést, ezáltal gyorsabb és hatékonyabb ügyintézészt biztosítanak.

Terveink szerint az alkalmazás lehetőséget adna például a kerületkártya integrálására, valamint egy olyan visszajelzési csatorna létrehozására, amely a helyi lakosok és az Önkormányzat között kevésbé hivatalos formájú kommunikációt teremtene. A visszajelzési rendszer megfelelő üzemeltetése kulcsfontosságú, hiszen köztisztasági, parkolási és egyéb lakossági bejelentések alapján megkönnyíti és támogatja az Önkormányzat munkáját.

Az alkalmazáson belül elérhetővé válnának olyan ismeretterjesztő anyagok és informatív tartalmak, amelyek a kerület meghatározó történelmi és kulturális emlékeit mutatnák be a felhasználók számára az I. kerülethez méltó, igényes megjelenésű platformon keresztül.

A további potenciális funkciók feltérképezése jelenleg is folyamatban van. Célunk, hogy minél szélesebb körű szolgáltatásportfóliót tegyünk elérhetővé a felhasználók számára, ezzel biztosítva, hogy az alkalmazás minden szempontból hasznos és kényelmes eszközzé váljon a kerületi lakosok számára.

c) Tulajdonosi szemléletű önkormányzati modell kialakítása

A tulajdonosi szemléletű önkormányzati működés elősegíti a gazdaságilag stabil, fenntartható és jól tervezhető költséggazdálkodást.

Az önkormányzati döntéshozatal elősegítése érdekében célunk egy olyan átfogó, hivatali szinten túlmutató kontrollig koncepció felmérése és kialakítása, amely kiterjed az önkormányzati intézményekre és gazdasági társaságokra egyaránt.

A célkitűzés megvalósítása növeli a döntési mechanizmusok hatékonyságát, átlátható adatelemzést, stratégiai és finanszírozási tervezést eredményez. Az automatikus információáramlás lehetővé teszi az önkormányzati tulajdonosi szemlélet kialakítását, amely célzott döntések meghozatalát és ezáltal

hatékonyabb forrásallokációt teremt. Igyekszünk kialakítani és erősíteni a „jó gazda” szemléletet annak érdekében, hogy a lakosok és a kerületben működő intézmények komfortérzete, biztonsága javuljon. Kiemelt figyelmet kívánunk fordítani műemlék- és egyéb értékeink állagmegóvására, tisztaságára, mindazok látványossá tételére.

3.3.3.2 Hatékony intézményi és cégstruktúra kialakítása

A technológiai fejlesztéseken és az önkormányzati digitalizáción túl az ellátott közfeladatok és szolgáltatások színvonalának növelése érdekében átalakítjuk az Önkormányzat tulajdonába tartozó intézmények és gazdasági társaságok struktúráját oly módon, hogy a közfeladatok zavartalan folytonosságát az átszervezés ne veszélyeztesse.

Ennek oka, hogy a jelenlegi cég- és intézményi struktúra túlzottan szerteágazó. Különböző szervezetek látnak el hasonló jellegű tevékenységeket, amely nehezíti az átláthatóságot és gátolja az erőforrások hatékony elosztását, illetve felhasználását.

A szervezeti változások elsősorban a folyamatok hatékonyságának növelése, a párhuzamos feladatellátások kiszűrése és a szervezetek optimálisabb működése miatt vált szükségessé.

Célunk egy olyan cégstruktúra kialakítása, amely a közszolgáltatásnyújtás tekintetében gyors reagálási képességgel és egyértelműen meghatározott felelősségi körökkel rendelkezik az egyes szakterületeket illetően. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy Budavár fenntarthatóbbá és élhetőbbé váljon, hogy hatékonyan, gyorsabb ügyintézással és látható fejlesztésekkel járuljon hozzá a kerület megújulásához és fejlődéséhez

Az önkormányzat alá tagozódott intézmények és gazdasági társaságok számos feladatot látnak el, amelyek közvetlenül vagy közvetett módon kihatással vannak a helyi lakosok és a kerületbe látogatók mindennapjaira. A legjelentősebb tevékenységek nem teljeskörű felsorolása:

- Közterületek és zöldfelületek tisztán tartása

- Játsszóterek üzemeltetése
- Kerületi parkolás és behajtási rendszer üzemeltetése
- Közétkeztetés
- Önkormányzati bérlemények műszaki és adminisztratív teendői
- Posta Partner pont üzemeltetése
- Sport- és szabadidőközpont biztosítása
- Kulturális programok szervezése

Az átszervezések tekintetében egy hatékonyabb keretrendszer jön létre, amely a szolgáltatások színvonalának emelkedését hivatott szolgálni. A rugalmasabb működés és finanszírozás tekintetében három új önkormányzati társaság alakul:

A. Budavári Városüzemeltetési Kft.

A társaság a Budavári Kapu Behajtási Rendszert Üzemeltető Kft. jogutódjaként folytatja tovább tevékenységét, a névváltozás 2024. év vége során megtörtént. A szolgáltatásportfóliója elsősorban a kerületi parkolás üzemeltetést, az önkormányzati ingatlanvagyon egyes elemeinek karbantartását és üzemeltetését, valamint a köztisztasággal kapcsolatos feladatok ellátását foglalja magába.

B. Budavári Közösségi Nonprofit Kft.

A társaság a jövőben a kerület kulturális tevékenységeinek szervezéséért és lebonyolításáért felel, azonban az általa ellátandó konkrét feladatok meghatározása, azok kialakítása jelenleg folyamatban van.

A felsorolt két társaságon kívül megalakításra kerül egy harmadik vállalat, amelynek pontos megnevezése és az általa ellátott tevékenységi kör meghatározása jelenleg kidolgozás alatt áll.

Az átalakulások háttéradatai szakértők bevonásával a gazdasági program elkészítésével párhuzamosan megkezdődtek. Mindez alapján kijelenthető, hogy a

jelenlegi, nehézkesen átlátható és bonyolult szervezeti struktúráját az Önkormányzat egy szerkezetileg egyszerűbb és fenntarthatóbb modellt kívánja átalakítani.

3.3.3.3 *A lakosság közösségi szerepvállalásának és részvételi döntéshozatalának erősítése*

Az önkormányzati működés alapvető kiindulópontja, hogy döntései és intézkedései során az állampolgárok érdekeit vegye figyelembe. A lakosság döntéshozatalba való bevonása teremti meg az alapját, hogy a döntéshozók megfelelő cél- és eszközrendszert alakítsanak ki egy-egy felmerülő lakossági igényre, esetleges problémára.

A kerület vezetésének célja egy olyan működési struktúra megteremtése, amely lehetővé teszi az Önkormányzat és a helyi lakosok közötti folyamatos kommunikációt különböző, a lakossági igényeket támogató csatornákon keresztül.

A helyi közösség fejlődésének és jólétének hosszú távú biztosítása érdekében:

- lakossági fórumokat és konzultációkat szervezünk, hogy a lakosok személyesen értesülhessenek a kerületet érintő legfontosabb változásokról, fejlesztésekről, illetve a helyi lakosok közvetlenül az önkormányzat vezetését tudják tájékoztatni a mindennapi problémákról, esetlegesen felmerülő igényekről, azok szükségességéről;
- a lakossági igények pontos felmérésére online visszacsatolási lehetőségeket biztosítunk;
- önkormányzati közösségi mobilapplikációt fejlesztünk.

3.3.4 Társadalmi megújulás

Kerületünk életében mind a testmozgásnak, mind a szociális felelősségvállalásnak nagy hagyományai vannak, nem beszélve a színes és meghatározó kulturális lehetőségekről, melyek mindegyikét a közeljövőben is fenn kívánunk tartani, s lehetőségeinkhez mérten rövid és hosszútávú eszközökkel fejleszteni. A Czákó utcai Sport- és Szabadidőközpont területén olyan infrastrukturális beruházásokat és a

szolgáltatási portfólió bővítését tervezzük, amelyekkel a szépkorúak is több mozgási lehetőséghez jutnának.

A szociális alapú támogatási rendszerünk eszközeit felülvizsgáljuk, azok hosszú távú fenntartása mellett újabb célcsoportok bevonását is tervezzük, avégett, hogy a kerületben mind a fiatal, mind az idősebb korosztály számára segítséget nyújtsunk, illetve a családbarát kerület jegyében a gyermekvállalás mellett elkötelezett családokat is segíthessük.

Kulturális téren megítélésünk szerint a kerület jó adottságokkal rendelkezik, melyek esetében a felújítást igénylő helyszínek felújításán felül szeretnénk a programlehetőségeket minél szélesebb körhöz eljuttatni, mivel hiszünk a kerületi lakóközösség erejében, melynek egységesebbé tételére a közös programok és rendezvények is lehetőséget nyújtanak.

3.3.4.1 A sportélet és mozgáskultúra fejlesztése

A kerület sportélete hagyományosan kiemelkedő szerepet tölt be a helyi közösség mindennapjaiban, ezért a városrész hosszú távú fejlesztési stratégiájának egyik központi eleme a sportinfrastruktúra felülvizsgálata. Rövid távú céljaink között szerepel a jelenlegi kiszolgált infrastruktúra korszerűsítése és bővítése, míg hosszú távú célunk a Czákó utcai sportlétesítmény területén egy új uszoda létesítésének lehetőségének vizsgálata, amely jelentős mértékben növelné a kerület és a szomszédos kerületi lakosok sportolási lehetőségeit.

Az Önkormányzat részéről megvizsgálásra kerül sportfelelős foglalkoztatása, illetve más kerületek idevágó jó gyakorlatait is górcső alá kívánjuk venni a fenntartható szolgáltatások bevezetése érdekében.

A fejlesztési program kiemelt figyelmet fordít a különböző társadalmi csoportok sportolási lehetőségeinek bővítésére, ennek megfelelően:

- „Budavár Ifjú Sportolója Ösztöndíj” alapítása már 2024-ben megtörtént, annak érdekében, hogy a sportban való kerületi tehetséggondozás megvalósulhasson;

- Az időskorúak egészséges és aktív életmódját ösztönző kezdeményezések bevezetésével a mozgás örömeit és a közösségi sportolás előnyeit is elérhetővé kívánják tenni számukra;
- Külön hangsúlyt kívánunk fordítani arra, hogy sportközpontunkban a mozgáskorlátozott személyek akadálymentesített létesítményeket használhassanak;
- A családcentrikusság mellett elkötelezett kerületvezetés kismamák részére összeállított mozgásprogramok bevezetésének lehetőségeit is meg kívánja vizsgálni, amelyek az áldott állapot alatti egészségmegőrzést és a szülés utáni regenerációt is támogatnák.

3.3.4.2 Kultúra és szociális felelősségvállalás

Az I. kerület történelmét és mindennapjait áthatja a **kulturális örökség és a sokszínű művészeti élet**, amelyek meghatározó szerepet töltenek be a közösségi identitás formálásában. A szellemi élet ápolása, a hagyományok megőrzése, valamint a művészetek támogatása továbbra is kiemelt figyelmet kap a művelődési intézményhálózat működésében. Célunk, hogy a kulturális programok és lehetőségek

minél szélesebb körben elérhetőek legyenek, ezért fokozott hangsúlyt fektetünk a lakosság tájékoztatására és aktív bevonására a kerület kulturális életébe.

A 2029-ig tartó ciklusban a döntéshozatali folyamatok átláthatóságának és a **lakosság részvételének növelése érdekében rendszeres társadalmi konzultációkat** kívánunk megvalósítani a lakossági igények meghallgatása, és esetleges megvalósítása érdekében. Cél, hogy ezzel a szociális felelősségvállalás és a közösségi együttműködés erősödjön, amelynek érdekében számos intézkedés és program került kidolgozásra, 2024-ben már részlegesen megvalósításra. Ezen kezdeményezések célja a társadalmi összetartozás erősítésén felül, a rászorulóknak támogatása és a kerületi közösségi élet fellendítése.

A **garázs vásárok** ösztönzésével a helyi lakosok számára lehetőség nyílik feleslegessé vált tárgyaik újra hasznosítására, amely nemcsak a fenntarthatóságot támogatja, hanem a közösségi kapcsolatok erősítéséhez is hozzájárul.

A kutyatartók és a nem kutyás lakosok közötti jó együttélés elősegítésére a kerület **ingyenes kutyaiskola szolgáltatásai vehetőek igénybe**, amely a felelős állattartás népszerűsítésével egy élhetőbb és harmonikusabb városi környezet kialakítását célozza meg. Mindezekon felül elindítjuk a „**Kutyabarát hely**” védjegy programot, melyet vendéglátóhelyek, szállodák, panziók szerezhettek meg pályázat elnyerésének útján.

A foghíjtelkek ésszerű és fenntartható hasznosítása is kiemelt célunk, mely miatt több lehetőség kerül megvizsgálásra. Közte olyan épületek felépítése, melyek esetén a földszint közösségi célokat szolgálhat, míg egyéb emeletek **szociális bérlakásként** hasznosíthatók a kerületben dolgozó közszolgák, munkavállalók számára.

A **kedvezményes fenyőf vásár** kezdeményezése révén az ünnepek idején a rászoruló családok számára már 2024-ben is biztosított volt a megfizethető karácsonyfa-vásárlás lehetősége, melyet a továbbiakban is fenn kívánunk tartani.

Támogatási programokon keresztül szeretnénk segíteni:

- a fiataloknak, emiatt a „Budavár Ifjú Sportolója Ösztöndíj” mellett a „Budavár Ifjú Tehetsége Ösztöndíj” is megalapításra került, s az elkövetkezendő években, ezen programok kiterjesztésén fogunk dolgozni.
- az **idős honfitársainkat** szociális alapon gyógyászati segédeszközök, egészségügyi ellátások finanszírozásával kapcsolatos támogatásban szeretnénk részesíteni.
- a **családbarát közösség** jegyében támogatási rendszert dolgozunk ki a kismamák részére.
- **oktatási intézményeinknek**, melynek keretében lehetőség lesz:
  - o iskolai bútorok és egyéb oktatást segítő berendezések beszerzésére,
  - o tanulmányi kirándulások, sportrendezvények megszervezésére,
  - o testvérvárosi kapcsolatok kialakítására.
- **Egyházaink** részére a hitélet fejlesztésének céljából programok, közösségépítő rendezvények, karitatív programok támogatása lesz lehetséges.
- **Civil szervezetek** részére kulturális-, sport-, közösségépítő- és oktatási célú

támogatásokat kívánunk nyújtani.

- Bevezetésre kerül a szünidei programok megvalósítását célzó **nyári tábor pályázat**

3.4 A program projektjei, fejlesztési programok, beavatkozások

Az alábbi táblázatok a program megvalósítását célzó operatív programok, beavatkozások, projektek, könnyebb áttekintését szolgálják, továbbá az egyes tételek tematikus és stratégiai célrendszerre gyakorolt hatását hivatottak bemutatni.

1. számú melléklet: Illeszkedésmátrix

	STRATÉGIAI CÉLOK											
	Rendezett, biztonságos és tiszta környezet			Gazdaságfejlesztés				Hatékony, digitális és szolgáltató szemléletű önkormányzat kialakítása			Társadalmi megújulás	
	SPECIFIKUS CÉLOK											
	Biztonságos Budavári kerület	Közisztaság, közösségi közterületfejlesztés	Zöldstratégia és fenntartható városkép	Közeledés fejlesztés	Vagyonhasznosítási stratégia	Turizmus fejlesztés	Vállalkozásfejlesztés	Önkormányzati működés digitalizációja	Hatékony intézményi és cégstruktúra kialakítása	A lakosság közösségi szerepvállalásának és részvételi döntéshozatalának erősítése	A sportélet és mozgáskultúra fejlesztése	Kultúrafejlesztés és szociális felelősségvállalás
Rendészeti biztos, mint szakmai Irányító kinevezése												
Közterületfelügyelők létszámának bővítése												
Segédfelügyelők foglalkoztatása												
Rendészeti gépjárműállomány mennyiségi növelése												
Közterületes kollégák sérültellátó tanfolyamon való részvétele												
Defibrillátorok beszerzése rendészeti gépjárművekbe												
CB rádiók beszerzése												
Ügyfélszolgálat fejlesztése												
Közterületi kamerák számának bővítése												
Máltai Szeretetszolgálattal való szoros együttműködés a hajléktalankérdésben												
Kommunális hulladékgyűjtő edények cseréje, sűrítése												
Kutyapizsok-gyűjtőállományok cseréje												
Köztéri padok cseréje, sűrítése												
Virágédények telepítése												
Ivóutak, kerti csapok létesítése közterületen												
Közelítő fejlesztés (beruházásban érintett területeken)												
Átláthatóbb parkstruktúrák kialakítása												
Kerületi fásítási program												
Zöldtető program												
Zöldfal létesítési program												
Ágdarálék hasznosítás												
Esőkertek kialakítása												
Egy és kétgyári virágok ültetése, bizottsága a lakosság részére												
Zöldterületek megújítása, bővítése												

BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT	STRATÉGIAI CÉLOK											
	Rendezett, biztonságos és tiszta környezet				Gazdaságfejlesztés			Hatékony, digitális és szolgáltató szemléletű önkormányzat kialakítása		Társadalmi megújulás		
	SPECIFIKUS CÉLOK											
	Biztonságos Budavári kerület	Közétszóság, közösségi közterületek fejlesztés	Zöldstratégia és fenntartható városkép	Közlekedés fejlesztés	Vagyonhasznosítási stratégia	Turizmus fejlesztés	Vállalkozás-fejlesztés	Önkormányzati működés digitalizációja	Hatékony intézmény- és cég-struktúra kialakítása	A lakosság közösségi szerepvállalásának és részvételi döntéshozatalának erősítése	A sportélet és mozgáskultúra fejlesztése	Kultúrafejlesztés és szociális felelősségvállalás
Turistakiszlakozások szabályozása a kerületben												
Saját elektromos buszhálózat kialakítása												
Parkolási infrastruktúra felülvizsgálata												
Új gyalogátkelőhelyek létesítése												
Kizárólagos kerületi parkolóhelyek létesítése												
Tömegközlekedési buszok modernizációjának kérdése, Tárgyalás BKK-val												
Vár, mint védett övezet forgalmának korlátozása												
"Időstaxi" szolgáltatás bevezetése rászoruló székelyeknek												
Fő utca parkolásának átszervezése												
Fő utca forgalomcsillapítása												
Fő utca ires ingatlanainak (helyiségek) hasznosítása												
Fő utca helyiségek- dinamikusan változó bérleti díjrendszer												
Fő utca- közterületi burkolatok és bútorok korszerűsítése												
Vagyonhasznosítási stratégia felülvizsgálata												
Meglévő szerződéses konstrukciók felülvizsgálata												
Hátralekezelési hatékonyság javítása												
Turisztikailag erős vonzerővel bíró területeken magasabb bevétel elérése												
Turisztikai kínálat bővítése												
Forgalomhoz köthető bérleti díj használata												
Vállalkozásokat vonzó környezet kialakítása												
Önkormányzati adminisztrációs átfutási idő csökkentése												
Digitális önkormányzati működés												
Forgalomszervezési intézkedések												
Parkolási és behajtási rendszer modernizálása												
Turista jelenlét szabályozása												

	STRATÉGIAI CÉLOK											
	Rendezett, biztonságos és tiszta környezet			Gazdaságfejlesztés			Hatékony, digitális és szolgáltató szemléletű önkormányzat kialakítása			Társadalmi megújulás		
	SPECIFIKUS CÉLOK											
	Biztonságos Budavári kerület	Köztisztaság, közösségi közterületfejlesztés	Zöldstratégia és fenntartható városkép	Közeledés fejlesztés	Vagyonhasznosítási stratégia	Turizmus fejlesztés	Vállalkozásfejlesztés	Önkormányzati működés digitalizációja	Hatékony intézményi- és cégstruktúra kialakítása	A lakosság közösségi szerepvállalásának és részvételi döntéshozatalának erősítése	A sportélet és mozgáskultúra fejlesztése	Kultúrafejlesztés és szociális felelősségvállalás
Vállalkozások indításához ismeret terjesztő anyagok készítése												
Önkormányzati folyamatok racionalizálása												
Inkubátor ház létrehozása a kezdő vállalkozások részére												
Kedvező bérleti díjú üzlethelyiségek biztosítása a kezdő vállalkozások részére												
Vállalkozások közötti tematikus együttműködések elősegítése												
Piaci megközelítésű önkormányzati működési modell kialakítása												
Rugalmas ügyintézési modell kialakítása												
Források hatékony allokációja												
Önkormányzati informatikai támogatottságának fejlesztése												
Lakossági igények gyorsabb kiszolgálása												
Adatszolgáltatások minőségének javítása												
Korszerű önkormányzati belső rendszerek bevezetése												
Mobilapplikáció fejlesztése												
Önkormányzati visszajelzési rendszer működtetése												
Ismeretterjesztő anyagok propagálása mobilapplikáción keresztül												
Mobilapplikáció integrációját érintő további funkciók feltérképezése												
Fenntartható és jól tervezhető költséggazdálkodás												
Átfogó kontrollíng koncepció kialakítása												
Automatikus információáramlás az önkormányzati szervezetek tekintetében												
Hatékony intézményi- és cégstruktúra kialakítása												
Közfeladatok ellátásának racionalizálása												
Lakosság döntéshozatalban való részvételének növelése												
Folyamatos és átlátható kommunikáció a lakosság és az Önkormányzat között												

 BUDAVÁRI ÖNKORMÁNYZAT	STRATÉGIAI CÉLOK											
	Rendezett, biztonságos és tiszta környezet				Gazdaságfejlesztés			Hatékony, digitális és szolgáltató szemléletű önkormányzat kialakítása		Társadalmi megújulás		
	SPECIFIKUS CÉLOK											
	Biztonságos Budavári kerület	Köztisztaság, közösségi közterületfejlesztés	Zöldstratégia és fenntartható városkép	Közlekedés fejlesztés	Vagyonhasznosítási stratégia	Turizmus fejlesztés	Vállalkozásfejlesztés	Önkormányzati működés digitalizációja	Hatékony intézményi és cégstruktúra kialakítása	A lakosság közösségi szerepvállalásának és részvétel döntéshozatalának erősítése	A sportélet és mozgáskultúra fejlesztése	Kultúrafejlesztés és szociális felelősségvállalás
Sportinfrastruktúra fejlesztés (Czakó)												
Sportfelelős foglalkoztatása												
„Budavár Ifjú Sportolója Ösztöndíj”												
Időskorúak sportolásának támogatása												
Mozgáskorlátozottak sportolásának támogatása												
Kismamák támogatása												
Lakossági konzultációk												
Garázsvásárok												
Ingyenes kutyaiskolai képzés												
”Kutyabarát hely” védjegy												
Szociális bérlakás program												
Kedvezményes fenyőfavsár												
„Budavár Ifjú Tehetsége Ösztöndíj”												
Gyógyászati eszközvásárlás, egészségügyi ellátás támogatása												
Oktatási Intézmények támogatási programja												
Egyházi szervezetek támogatása (hitélet, közösségépítés, karitatív program)												
Civil szervezetek támogatása (Kultúra, sport, oktatás, közösségépítés)												
Nyári tábor pályázat												